

Rikoskirjailijana poliisissa

Heli Suonvieri

5/2024

TIIVISTELMÄ

Heli Suonvieri: Rikoskirjailijana poliisissa

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaajat: Petri Voittomäki ja Petteri Pekuri

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen tarkoittaa. Opinnäytetyössä selvitetään vastauksia siihen, miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu sekä millaisia etuja ja toisaalta haasteita se tuo mukanaan. Opinnäytetyössä tarkastellaan myös sitä, millaisia vaikutuksia poliisikirjailijalla ja dekkareilla voi olla poliisiorganisaatioon.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Työhön haastateltiin kolmea poliisikirjailijaa, jotka kirjoittavat dekkareita. Haastattelut toteutettiin kasvotusten kunkin haastateltavan luona. Haastattelumuotona käytettiin teemahaastattelua ja aineisto analysoitiin käyttäen sisälönanalyysia. Työn teoreettista viitekehystä varten hankittiin lähdemateriaalia kirjallisuutta, lehtitikkelleitä ja verkkolähteitä hyödyntäen.

Tutkimuksen tuloksista keskeisimpinä johtopäätöksinä voidaan esittää, että poliisityön ja kirjailijan uran yhdistämisessä vaikutusta näyttää olevan sillä, millaista työtä poliisissa tekee. Kenttätyössä kirjoittaminen työn ohella voi olla helpompaa, mutta etenkin vaativassa rikostutkinnassa aikaa kirjoittamiselle voi olla vaikeampaa löytää. Haasteita voi siis ilmetä ajankäytön suhteen. Selkeää hyötyä poliisityöstä kirjailijan uraan tuo poliisityön tuntemus, jota voi hyödyntää dekkareissa. Myös poliisiorganisaation ja poliisikollegoiden puolelta on saatavissa tukea kirjailijan uraan. Lisäksi kirjailijan uran tuoma julkisuus voi antaa positiivista näkyvyyttä poliisiorganisaatiolle ja auttaa ymmärtämään poliisin työtä.

Sivumäärä: 30

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 5/2024

Avainsanat: poliisikirjailija, rikoskirjallisuus, dekkari, rikosromaani, laadullinen tutkimus

ABSTRACT

Heli Suonvieri: As a crime author in the police

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisors: Petri Voittomäki and Petteri Pekuri

Degree: Bachelor of police services

The purpose of this thesis is to explore what it means to combine a career in police work with that of an author. The thesis aims to answer how the combining of police work and an author's career is managed and what advantages and challenges it brings. The thesis also examines the impact that police authors and detective novels can have on the police organization.

The thesis was conducted as a qualitative research study. Three police authors who write detective novels were interviewed for this work. The interviews were conducted face-to-face at each interviewee's location. A thematic interview approach was used, and the material was analyzed using content analysis. For the theoretical framework of the work, source material was obtained utilizing literature, newspaper articles and online sources.

The key conclusions from the research results indicate that the type of work one does in the police force affects the combination of police work and an author's career. Writing alongside fieldwork can be easier, but it may be more challenging to find time for writing, especially in demanding criminal investigations. Therefore, time management may present challenges. A clear benefit of police work for an author's career is the knowledge of police work, which can be utilized in detective novels. Additionally, support for an author's career can come from the police organization and colleagues. Moreover, the publicity gained from an author's career can provide positive visibility for the police organization and help in understanding police work.

Pages: 30

Month and year of review: 5/2024

Keywords: police author, crime literature, detective novel, crime novel, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	2
2 KESKEISIMMÄT KÄSITTEET	3
3 RIKOSKIRJALLISUUS.....	4
3.1 Rikoskirjallisuus kirjallisuuden lajina	4
3.2 Rikoskirjallisuuden kehityskulku.....	5
3.3 Rikoskirjallisuuden suosio.....	6
4 DEKKARIN KIRJOITTAMINEN	7
4.1 Aiheen ja lajityypin valinta.....	7
4.2 Taustatyö	8
4.3 Henkilöhahmojen ja juonen rakentaminen	8
4.4 Kirjoittamisprosessi.....	9
4.5 Korjausvaihe ja dekkarin julkaiseminen	10
5 POLIISIKIRJAILIJAT	10
5.1 Ensimmäisiä poliisikirjailijoita	10
5.2 Matti Yrjänä Joensuu.....	12
6 TUTKIMUSASETELMA	12
6.1 Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät.....	13
6.2 Haastateltavat ja tutkimuslupa	14
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	15
7.1 Haastateltavien esittely.....	15
7.2 Poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen	16
7.3 Hyödyt poliisityöstä kirjailijan uraan ja päinvastoin.....	19
7.4 Vaikutukset poliisiorganisaatioon.....	20
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	23
9 POHDINTA	24
9.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	25
LÄHTEET	27
LIITE 1 Tietoa tutkimuksesta ja teemahaastattelurunko	29

1 JOHDANTO

Viime vuodet ovat olleet kotimaisten dekkarintekijöiden kulta-aikaa. Ylen artikkelista (Gustafsson 2024) selviää, että vuoden 2023 eniten myydyissä kirjoissa Satu Rämön Islantiin sijoittuva dekkari-trilogia otti kolmoisvoiton. Dekkareiden suosiosta kertoo sekin, että useista dekkarikirjasarjoista on tehty elokuvia ja tv-sarjoja. Näistä esimerkkeinä mainittakoon nelosen Ruutu-palvelussa esitettävä Pasilan Myrkky – Manni ja MTV Katsomon Hautalehto tv-sarjat. Muiden kotimaisten dekkaristien joukkoon on liittynyt enenevässä määrin myös poliisikirjailijoita. Aiheesta on tehty haastatteluja, esimerkiksi Ruumiin kulttuuri (3/2022) -lehteen, jossa haastateltavina ovat Marko Kilpi, Niko Rantsi, Kale Puonti ja Christian Rönnebacka. Lisäksi yksittäisiä poliisikirjailijoiden haastatteluja löytyy internetistä useampia.

Olen innokas lukemaan poliisikirjailijoiden dekkareita sekä seuramaan tiiviisti genreä. Valitessani opinnäytetyön aihetta pohdin, voisiko poliisikirjailijoihin liittyen tehdä tarkempaa tutkimustyötä. Päätin tutkia, mitä poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen käytännössä tarkoittaa. Työssäni hankin vastauksia muun muassa siihen, miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu sekä millaisia etuja ja toisaalta haasteita se tuo mukanaan. Työssäni tulen tarkastelemaan myös sitä, millaisia vaikutuksia kirjailijan uralla ja fiktiivisillä dekkareilla voi olla poliisiorganisaatioon.

Poliisikirjailijat kirjoittavat paljon muutakin kirjallisuutta kuin dekkareita, esimerkiksi omaelämäkertoja ja tietokirjoja. Aiheen rajasin käsittelemään poliisikirjailijoiden näkemyksiin fiktiivisen dekkarin kirjoittamisen näkökulmasta. Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen, koska julkisuudessa on esillä enenevässä määrin poliisikirjailijoita. Aihetta ei ole aiemmin tutkittu, joten opinnäytetyöllä voidaan tuottaa uutta tietoa ajankohtaisesta ilmiöstä.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään alkuun sitä, mitä rikoskirjallisuus on ja esitellään sen kehityskulkua sekä suosiota. Sen jälkeen käydään läpi dekkarin kirjoittamisen perusteita, jotta lukijalle hahmottuu kuva siitä, kuinka iso ja aikaa vievä prosessi kirjan kirjoittaminen voi olla. Lopuksi esitellään poliisikirjailijoiden historiaa 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä alkaen. Teoreettista viitekehystä varten hankitaan lähdemateriaalia kirjallisuutta, lehtiartikkeleita ja verkkolähteitä hyödyntäen.

Opinnäytetyön tutkimusosa toteutetaan laadullista tutkimusotetta hyödyntäen haastattelemalla kolmea poliisikirjailijaa. Haastatteluissa muotona käytetään teemahaastattelua. Kaikki haastattelut äänitetään niiden litterointia, eli tekstiksi muuttamista varten. Haastatteluaineisto puolestaan analysoidaan käyttäen sisällönanalyysia.

Opinnäytetyö on suunnattu kaikille poliisiorganisaation jäsenille, joita kiinnostaa lisätä tietämystään rikoskirjallisuudesta ja poliisikirjailijoista. Se voi myös innostaa lukemaan enemmän kollegojen kirjoittamaa kirjallisuutta. Ehkä jollekin syntyy ajatus myös siitä, kirjoittaisinko itsekkin. Opinnäytetyö tarjoaa siihen opastusta niin teoreettisen viitekehyksen kuin poliisikirjailijoiden kokemusten pohjalta. Työ on täysin julkinen, joten se on suunnattu myös siviileille, joita opinnäytetyön aihe kiinnostaa. Opinnäytetyö ei pidä sisällään salassa pidettäviä osia.

1.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Poliisiopintojen ja etenkin opintoihin kuuluvan työharjoittelun aikana olen havainnut, että poliisin ammatti on hyvin laaja-alainen ja osin haastava sekä kuormittavakin. Osaamista täytyy kerryttää usealta eri osa-alueelta riippumatta siitä, mitä työtä poliisissa tekee. Muuttuvat toimintaympäristöt vaativat ajantasaista tietoa erilaisista ilmiöistä. Poliisin ammatissa korostuu myös sen sisäistäminen, että ikinä ei ole täysin valmis vaan ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen vaativat elinikäistä oppimista. Poliisi tarvitsee myös kirjoittamisen taitoja, koska työ pitää sisällään paljon erilaista kirjaamista. Esimerkiksi rikosilmoituksia, kuulustelupöytäkirjoja ja erilaisia pakkokeinopöytäkirjoja on tullut kirjattua lukuisia pelkästään työharjoittelun aikana. Jo Poliisiammattikorkeakoulun pääsykoevaiheessa kirjallista osaamistamme mitattiin esseekokeen muodossa ja lisäksi opinnot sisälsivät viestinnän opetusta.

Myös kirjailijan työ edellyttää monipuolista osaamista sekä vaativaa ajattelutyötä. Kirjailijan työssä korostuu luovuus. Hyvältä kirjailijalta edellytetään muun muassa kielen tajua, näkemystä ja kirjallista lahjakkuutta. Kirjoittamisprosessi pitää sisällään monia erilaisia vaiheita. Kirjailijan tulee ideoida ja kypsytellä valitsemaansa aihetta, suorittaa tiedonhankintaa ja tutkia erilaisia aineistoja. Tämän vuoksi kirjoittamisprosessi voi olla hyvin pitkä, jopa vuosien mittainen. Kirjailijat työskentelevät pitkälti yksin, joten apua ja vertaistukea ei ole aina saatavilla. Työ antaa kuitenkin mahdollisuuksia esimerkiksi tietynlaiseen vapauteen, koska työ on harvoin sidottua yhteen fyysiseen paikkaan. (Suomen kirjailijaliitto b, luettu 14.5.2024.)

Olen pohtinut, miten poliisin virassa olevan onnistuu sisällyttää työnsä oheen toinen ammatti, jota harjoittaa. Havaintojeni perusteella pelkästään poliisityössäkin riittää tarpeeksi tekemistä ja kuormitusta. Opinnäytetyössäni onkin tarkoitus selvittää, mitä poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen tarkoittaa. Tarkastelen tutkimusongelmaa dekkareita kirjoittavien poliisikirjailijoiden näkökulmasta. Työni tutkimuskysymykset ovat:

- Miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu?
- Millaisia hyötyjä poliisityöstä voi saada kirjailijan uraan ja päinvastoin?
- Millaisia vaikutuksia kirjailijan uralla ja fiktiivisillä dekkareilla voi olla poliisiorganisaatiolle?

2 KESKEISIMMÄT KÄSITTEET

Rikoskirjallisuudella tarkoitetaan kirjallisuuden lajia, jossa kuvataan pääsääntöisesti toimenpiteitä, joilla rikos pyritään selvittämään ja syyllinen paljastamaan (Koskinen 2009, 9).

Rikosromaanilla tarkoitetaan salapoliisiromaania, poliisiromaania tai trilleriä, jonka juoni punoutuu rikoksen ja rikollisen motiivien selvittämisen ympärille (Tieteen termipankki, luettu 14.5.2024).

Dekkari on termi, jota rikosromaanista usein käytetään. Termi juontaa juurensa englannin kielen sanaparista *detective fiction*. (Arvas & Ruohonen 2019, 9.)

Rikoskirjailijalla tarkoitetaan kirjailijaa, joka kirjoittaa rikoskirjallisuutta, esimerkiksi dekkareita.

Dekkaristi on puhekielinen termi, jolla kuvataan rikoskirjailijaa.

Poliisikirjailijalla tarkoitetaan poliisia, joka toimii kirjailijana virkansa ohella. Poliisikirjailija voi olla myös jo virasta pois jäänyt poliisi, joka toimii kirjailijana.

Kustantamolla tarkoitetaan yritystä, joka julkaisee kirjoja, lehtiä ja muita painotuotteita.

Kustannussopimuksella tarkoitetaan sopimusta, joka solmitaan kirjailijan ja kustantamon välille. Kustannussopimuksella kirjailija antaa oikeuden painaa ja julkaista kirjoittamansa teoksen. (Suomen kirjailijaliitto a, luettu 14.5.2024.)

Kustannustoimittajalla tarkoitetaan yhteyshenkilöä, joka toimii kustantamon ja kirjailijan välillä. Kustannustoimittaja tukee kirjailijan työtä muun muassa editoimalla tekstiä yhteistyössä kirjailijan kanssa. (Kustannustoimittajat ry, luettu 14.5.2024.)

3 RIKOSKIRJALLISUUS

Rikoskirjallisuudesta ja sen kehityskulusta ovat kirjoittaneet Paula Arvas ja Voitto Ruohonen teoksessaan ”Alussa oli murha – Johtolankoja rikoskirjallisuuteen”. Sekä Arvas että Ruohonen ovat laaja-alaisia, erityisesti suomalaisen rikoskirjallisuuden asiantuntijoita. Arvas on väitellyt Helsingin yliopistossa 1940-luvun suomalaisista salapoliisiromaaneista ja Ruohonen Joensuun yliopistossa Matti Yrjänä Joensuun tuotannosta.

3.1 Rikoskirjallisuus kirjallisuuden lajina

Rikoskirjallisuus voidaan määritellä esimerkiksi kertomukseksi, novelliksi tai romaaniksi, jossa asiantunteva tutkija yrittää ratkaista rikoksen ja saattaa syyllisen oikeuden eteen. Lajin syntyvaiheessa 1800-luvulla teoksissa esiintyi laaja kirjo erilaisia rikoksia, kuten kiristyksiä, petoksia tai varkauksia. Murha vakiintui viimeistään 1900-luvun alussa selvitettäväksi rikokseksi. Nykyinen rikoskirjallisuus pitää sisällään hyvin erilaisia teoksia ja käsitellyt teemat ovat kokeneet muutoksia. 2000-luvulla rikoskirjallisuudessa tartutaan yhä useammin esimerkiksi yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja tarkastellaan muuttuvaa maailmaa lähes reaaliajassa. (Arvas & Ruohonen 2016, 9–10.)

Rikoskirjallisuudesta on sekä kansainvälisesti yli 150 vuoden mittaisen, että Suomessakin yli satavuotisen historian aikana kehittynyt joukko erilaisia alalajeja (Arvas & Ruohonen 2016, 16). Suomessa rikoskirjallisuuden alalajeja on tutkinut muun muassa Heta Pyrhönen. Pyrhönen on erotellut alalajit neljään perustyyppiin, jotka ovat klassinen salapoliisiromaani, kovaksikeitetty dekkari, poliisiromaani sekä metafiktiivinen, postmoderni tai analyttinen dekkari. (Arvas & Ruohonen 2016, 15.)

Salapoliisiromaani perustuu arvoitukseen, joka yleensä on kirjan alussa tapahtuva murha ja sen selvittäminen. Salapoliisiromaanin juoni koostuu rikoksen tarinan auki kirjoittamisesta henkilöiden havaintojen ja erilaisten johtolankojen avulla. Rikoksen selvittämiseen tarvitaan henkilöahmo, esimerkiksi herrasmiessalapoliisi, joka päättelyllään ja kyvyillään erottuu romaanin muista henkilöistä. Selvitystyön yhteydessä hän tutustuu oikeisiin ja väriin johtolankoihin sekä tapaukseen liittyviin henkilöihin ja sen päätteeksi osaa selittää tapahtumien kulun ja siihen liittyneiden henkilöiden motiivit. (Arvas & Ruohonen 2016, 19.)

Kovaksikeitettyissä dekkareissa tarina rikoksesta ei ole niin tärkeä, vaan usein ne ovat tarinoita rikoksen tutkinnasta (Arvas & Ruohonen 2016, 64). Kovaksikeitetyn dekkarin sankari on kyyninen ja yksinäinen yksityisetsivä, joka omistautuu totuuden selvittämiseksi. Työssään hän kohtaa väkivaltaa ja tappeluita, joista kuitenkin toipuu pian jatkaakseen tutkimuksiaan. Yksityisetsivässä yhdistyvät laki, tuomari ja valamiehistö. Esimerkiksi rikollisen henkilöllisyyden paljastuttua hän saattaa ampua rikollisen. (Arvas & Ruohonen 2016, 58–60.) Kovaksikeitetyn dekkarin miljöö sijoittuu kaupunkiympäristöön, joka on korruptoitunut ja moraalisesti rappeutunut (Arvas & Ruohonen 2016, 65).

Poliisiromaanissa rikoksia tutkivana osapuolena on joko yksittäinen poliisiviranomainen tai muita korkeammassa asemassa oleva poliisi, jolla on rikostutkinnassa seuranaan yksi tai useampi alempiarvoinen avustaja. Rikoksia voi tutkia myös useista keskenään tasa-arvoisista henkilöistä koostuva ryhmä. Poliisiromaaneissa selvitetään yleensä murhia, mutta niissä voi esiintyä myös muunlaista rikollisuutta. Tarinaa vievät eteenpäin usein rikostutkijoina työskentelevät poliisit ja sivuhenkilöinä voi esiintyä useita mahdollisia syyllisiä sekä rikoksen uhrin lähipiiriä. Poliisiromaanissa kuvataan rikoksia ja rikostutkintaa, mutta yhtä lailla myös esimerkiksi poliisin maailmankuvaa, työn ammatillista arvoperustaa sekä koko poliisikulttuuria. (Arvas & Ruohonen 2016, 84–85.)

Metafiktiivinen rikoskirjallisuus parodioi tai liioittelee perinteisen rikoskertomuksen perinteitä, etenkin loppuratkaisuja tai etsivän roolia tapahtumien selvittäjänä. Metafiktiivisestä rikosromaanista käytetään myös termiä antidekkari. Antidekkarissa hyödynnetään kaikkia rikoskirjallisuuden perinteitä kääntämällä ne tavalla tai toisella nurin päin. (Arvas & Ruohonen 2016, 211.) Antidekkari on kielellä leikittelevä rikosromaanin, jossa ratkaisu ei löydy todellisuutta jäljittelevistä tapahtumista vaan romaanin kielestä (Arvas & Ruohonen 2016, 15).

Dekkareita voidaan lajitella vieläkin laajemmin esimerkiksi päähenkilön ammatin perusteella. 1800-luvulla poliisilaitos ei ollut vielä kovin kehittynyt, joten tällöin suosittuja päähenkilöitä olivat herrasmiessalapoliisit ja yksityisetsivät. Poliisilaitosten voimistuessa dekkareiden päähenkilöiksi valikoitui komisarioita. Myös muun muassa kuolinsyöntutkijat, toimittajat ja lakimiehet ovat ajan saatossa esiintyneet dekkareiden päähenkilöinä. (Bagge 2016, 26–39.) Dekkareita voidaan jakaa myös tyyli- ja lajeittain eri lokeroihin, kuten toimintajännitykseen, vakoiluromaaneihin ja psykologiseen jännitykseen (Bagge 2016, 40–41).

3.2 Rikoskirjallisuuden kehityskulku

Rikoskirjallisuuden juuria on etsitty ja löydettykin 1600–1800-luvuilta muun muassa Daniel Defoen, William Godwinin ja Honoré de Balzacin tuotannoista sekä 1700–1800-lukujen goottilaisesta kirjallisuudesta. Rikoskirjallisuuden alkuvaihetta edelsivät 1800-luvun alkupuolella fysiologiat, jotka olivat erityisesti ranskalainen ilmiö. (Arvas & Ruohonen 2016, 13.) Fysiologiat olivat kirjasia, joissa esiteltiin erilaisia ihmistyyppejä, joita näkyi esimerkiksi markkinapaikoilla. Fysiologioissa ihmistyyppit olivat luonnosteltuina harmittomina ja hyvántahtoisina ja tekstit vakuuttivat, että jokainen voi ilman ennakkotietoa pelkästään havainnoimalla päätellä esimerkiksi ohikulkijan ammatin ja elämäntyylin. Kulttuurikriitikko Walter Benjaminin mukaan uusi joukkoviihteen laji, salapoliisitarina, korvasi fysiologiat. (Arvas & Ruohonen 2016, 21.)

Nykyaikaisen rikoskirjallisuuden juuret juontuvat 1800-luvun teollistumiseen ja kaupungistumiseen. Kaupungistumisen myötä rikollisuudesta tuli näkyvämpää, ja esimerkiksi järjestäytynyt rikollisuus

nousi kaupungeissa merkittäväksi tekijäksi. (Arvas & Ruohonen 2016, 13.) Vuonna 1841 amerikkalainen Edgar Allan Poe julkaisi Yhdysvalloissa teoksen nimeltään *Morgue kadun kauhu* (*The Murders in the Rue Morgue*), jota pidetään ensimmäisenä nykyaikaisena salapoliisikertomuksena. Teoksen pääosassa on persoonallinen etsivä C. Auguste Dupin, joka ratkaisee ongelmat päättelämällä. (Arvas & Ruohonen 2016, 21–22.) Poen lisäksi 1800-luvun merkittävimpiin rikoskirjailijoihin kuuluivat muun muassa Charles Dickens, Wilkie Collins ja Arthur Conan Doyle, sekä vuonna 1920 ensimmäisen teoksensa julkaissut Agatha Christie (Arvas & Ruohonen 2016, 23–26).

Tällä hetkellä rikoskirjallisuus on kuin kellari täynnä tavaraa. Rikoskirjallisuus on hybridisoitunut, eli eri alalajien väliset rajat ovat hämärtyneet. Yhä useammin rikosromaani voi pitää sisällään piirteitä kahdesta tai useammasta alalajista. 2000-luvulla rikoskirjallisuus voi olla myös rikollisen tai uhrin näkökulmasta esitetty kuvaus rikoksesta, rikoksen selvittäjän näkökulman jäädessä toissijaiseksi. (Arvas & Ruohonen 2016, 9–10.) Hybridisoitumisen myötä on kehittynyt uudentyyppinen rikosromaani, joka tarjoaa lukijalle älyä kiihottavaa arvoituksellisuutta, poliisityön kuvausta, psykologisia aineksia sekä suoraviivaista toimintaa (Arvas & Ruohonen 2016, 11).

3.3 Rikoskirjallisuuden suosio

Rikoskirjallisuuden suosio on kasvanut räjähdysmäisesti viimeisten vuosikymmenien aikana sekä maailmalla että Suomessa niin kirjailijoiden kuin lukijoidenkin keskuudessa. Suomen dekkariseura ry:n Ruumiin kulttuuri -lehdessä on havainnollistettu tätä kasvua julkaistujen kirja-arvostelujen määrän vertailulla. Lehden Käräjät -osastosta selviää, että vuonna 1987 arvosteltiin 46 teosta, joista 12 oli kotimaista, kun puolestaan vuonna 2013 määrää oli peräti 200 rikosromaanina, joista 110 oli kotimaisia. (Arvas & Ruohonen 2016, 9.)

Rikoskirjallisuuden suosion osasyinä ovat tuttuus ja toisto. Rikoskirjallisuutta julkaistaan usein sarjoina, jolloin lukija voi palata tutun sankarin ja kerrontatavan pariin. Vaikka sarjallisuus ja tuttuus ovat joillekin lukijoille tärkeitä tekijöitä, joitakin lukijoita taas kiinnostavat jännitys ja rikokset itsessään. Merkittävänä tekijänä on mahdollisuus käsitellä pelkoja, uhkia ja kuolemaa turvallisesti kirjoja lukemalla. Yhtenä olennaisena osana rikoskirjallisuuden suosiota on sen tarjoama älyllinen nautinto. Vaikka lukija ei itse yrittäisikään ratkaista rikosta, ajatusprosessien seuraaminen voi tuottaa mielihyvää. Älyllisen nautinnon lisäksi rikoskirjallisuus voi tuottaa myös fyysisen jännityksen kokemuksia, joihin yhdistyvät pelko tai ahdistus ja lopulta jännityksen laukeaminen. (Arvas & Ruohonen 2016, 10–11.)

Ylen artikkelissa (Riitaho, 2018) Suomen dekkariseura ry:n puheenjohtaja Leena Korsumäki kommentoi dekkareiden suosiota. Korsumäen mukaan tänä päivänä täytyy olla melkein päätätoiminen lukija, jos meinaa pysyä kaikkien julkaistavien rikos- ja jännityskirjojen perässä. Korsumäki ei kuitenkaan näe mitään yksittäistä tekijää dekkareiden suosiolle, vaan uskoo ihmisten pitävän hyvistä

tarinoista, joita juonivetoiset jännityskirjat lukijalle tarjoavat. Korsumäen mukaan jännityksessä on vain sitä jotakin, joka kiehtoo lukijoita.

4 DEKKARIN KIRJOITTAMINEN

Dekkarin kirjoittaminen on iso ja aikaa vievä projekti, joka vaatii pitkäjänteisyyttä ja todellista halua kirjoittaa. Etenkin jos kirjoittamisprosessia työstää oman päätyönsä ohella, aikaa kirjoittamiselle voi olla hankala löytää. Ennen kirjoittamisprosessin aloittamista on syytä myös miettiä, miksi ylipäättään haluaa kirjoittaa.

Kirjailija Tapani Bagge kirjoittaa dekkarin tekemisestä teoksessaan ”Se murhaa, joka osaa – Dekkarin tekemisen taito”. Bagge toteaa, että pelkästään rahaa ei kannata pitää ainoana motiivina kirjoittamiselle, sillä rikastuminen dekkarin kirjoittamisella on melkein mahdotonta. Pelkästään kirjailijaliitossa on yli 700 jäsentä, ja tutkimuksen mukaan jäsenet ansaitsevat kirjoillaan noin 2000 euroa vuodessa. Myyntilistojen kymmenen kärki, joiden joukossa on yleensä muutama dekkari, tienaa kohtuullisen hyvin. (Bagge 2016, 11–12.)

Dekkarin kirjoittamisesta on kirjoittanut myös Juha-Pekka Koskinen teoksessaan ”Harkittu murha – Kohti täydellistä rikosromania”. Koskinen on samaa mieltä Baggen kanssa siitä, että rahan ei tulisi olla ainoa motiivi kirjoittamiselle. Koska romaani on iso urakka, ennen kirjoittamisen aloittamista tulisi miettiä tarkkaan, osaako oikeasti kirjoittaa ja muodostaa järkeviä lauseita. (Koskinen 2009, 92.) Rikoskirjailijaksi ei myöskään kannata ryhtyä, jos ei ole koskaan lukenut yhtään dekkaria tai jos koko laji ei ylipäättään kiinnosta. Alkuun kannattaa lukea ainakin muutama alan kirja pohjaksi. Kun päässä on jo valmiiksi malleja siitä, miten tarinaa voi kertoa, myös oman tarinan muuttaminen sanoiksi on helpompaa. (Bagge 2016, 12.)

4.1 Aiheen ja lajityypin valinta

Dekkarille on tärkeää miettiä hyvä aihe, jonka on oltava kirkkaana mielessä ennen kuin kirjoittaa ensimmäistäkään sanaa. Koska useimmat tarinat on kerrottu jo moneen kertaan, aiheen ei tarvitse olla väkisin keksitty, ennenkuulumaton tarina. Tuttuihinkin tarinoihin voi löytää uusia näkökulmia ja kerrontatapoja. Varsinainen kirjoittamisprosessi ei ala heti aiheen selkeytymisen jälkeen, vaan teoksen luomiseen sisältyy ensin paljon tiedostamatonta työskentelyä. Kirjoittaminen aloitetaan pään sisällä, jolloin mieli viritetty vastaanottamaan materiaalia alitajunnan työstettäväksi. (Koskinen 2009, 94–95.)

Aiheita dekkariin voi löytyä esimerkiksi omista kokemuksista, ihmisiltä kuulluista jutuista tai lehti uutisista. Myös elokuvista, peleistä ja muista kirjoista voi poimia ideoita omaa kirjoitustyötä tukemaan.

Poliisina työskennellessä aiheideoita saattaa tulla vastaan jopa päivittäin. Poimimalla talteen ideoita, niihin voi tarttua lisäideoita, kuten paikkoja, henkilöitä ja muita yksityiskohtia. Jättämällä aiheideat hautumaan alitajunnan työstettäväksi, ajan mittaan voi huomata, että kasassa on ainekset dekkarille. (Bagge 2016, 15–16.)

Alkuvaiheessa aiheen muodostamisen lisäksi on hyvä päättää, millaisen lajityypin dekkarille valitsee. Lajityypiksi kannattaa valita sellainen, jota mielellään itsekin lukee, jotta lopputuloksesta ei tule väkinäinen. (Bagge 2016, 25.) Viime aikoina myös eri lajityyppien yhdistelemisestä on tullut erityisen suosittua (Bagge 2016, 49).

4.2 Taustatyö

Dekkarin tarvitsee taustamateriaaliksi asiantietoa ollakseen uskottava. Asiantieto voi muodostaa tekstiosuudesta lopulta hyvin pienen osan, mutta sen tärkeyttä ja totuudenmukaisuutta ei voi liikaa korostaa. Hankitut asiantiedot tukevat tarinaa ja tuovat siihen yksityiskohtia. Jos fiktiivisen tarinan osina käytetään oikeita tapahtumia, tulee selvittää, mitä noista tapahtumista on aikoinaan kerrottu. Taustamateriaalin käytössä on tärkeää, ettei vahingossa sekoita faktaa ja fiktiota. Aineiston keräämiseen ja käsittelyyn kannattaa käyttää aikaa ja lukea keräämänsä tiedot rauhassa. (Koskinen 2009, 96–100.)

Mikäli taustatyötä ei ole tehty huolella ja teksti pitää sisällään asiavirheitä, koko tarinan uskottavuus voi horjua. Aiheeseen liittyen voi etsiä lehtijuttuja ja kirjallisuutta sekä haastatella poliiseja tai rikostoimittajia. Vierailukäynnit esimerkiksi vankiloissa tai oikeuslääketieteen laitoksella voivat tulla kyseeseen, jos ne ovat tarinan kannalta oleellisia. Myös dekkarin tapahtumapaikat on hyvä käydä katsomassa etukäteen tai viimeistään kirjan korjailuvaiheessa. Jos paikan päällä käyminen ei onnistu, apuna voi toimia Google Earth tai Google Street View. Rikospuolen lisäksi on hallittava myös muut tarinassa esiintyvät ilmiöt uskottavasti. Kirjailijan onkin hyvä olla utelias ja kaikesta kiinnostunut. (Bagge 2016, 77–80.)

Vaikka taustatyön tekeminen on tärkeää, sitä ei kannata pitkittää siten, ettei itse kirjoittamisvaiheeseen pääse ollenkaan. Tiedonhankintaa on hyvä suunnitella ja luoda itselleen aikataulu sille, milloin taustatyön täytyy olla valmiina. (Bagge 2016, 81–82.)

4.3 Henkilöhahmojen ja juonen rakentaminen

Dekkarin henkilöhahmoja luodessa esikuvana voi käyttää piirteitä oikeilta ihmisiltä ja toisaalta turvautua mielikuvitukseen. Yhtenä yleisenä tapana on yhdistää näitä molempia elementtejä toisiinsa. Myös kahdesta tai useammastakin henkilöstä voi poimia sopivimmat ominaisuudet. Tärkeintä on

se, että kirjoittaja pystyy eläytymään jokaiseen henkilöhahmoonsa. (Bagge 2016, 83, 85.) Päähenkilön on oltava kiinnostava ja myös sivuhenkilöiden tulisi olla jollakin tavalla kiinnostavia. Henkilögalleriaa hahmotellessa myös omia kokemuksia kannattaa hyödyntää, koska siten löytää helpommin arkipäiväisiä yksityiskohtia, jotka tekevät tarinasta monipuolisemman. (Koskinen 2009, 111.)

Hyvä juoni vaatii hyvät henkilöhahmot ja hyvin tehdyn taustatyön. Etenkin aloittelevan dekkarintekijän kannattaa tehdä hyvä juonisuunnitelma, jonka työstäminen vaatii yleensä aikaa ja kärsivällisyyttä. Usein dekkareissa pääjuonia on kaksi tai useampia, jotka liittyvät toisiinsa. Lisäksi voi olla henkilökohtaisia juonia esimerkiksi siitä, mitä päähenkilöiden ihmissuhteissa tapahtuu. (Bagge 2016, 125–126, 128.) Juonen suunnittelun avuksi voi luoda luettelon kirjan luvuista päätapahtumien tai aikajanan tarinan tapahtumista (Koskinen 2009, 101). Tarinaa ei välttämättä tarvitse aloittaa alusta, vaan se voi alkaa keskeltä tapahtumia tai lopusta. Joka tapauksessa tarinan tulisi alkaa niin, että lukija haluaa tietää lisää. Tällöin hyvin tehdyistä etukäteissuunnitelmista on hyötyä, jotta tarinan mielenkiintoa saa ylläpidettyä kirjan loppuun saakka. (Koskinen 2009, 117–118.)

Henkilöiden ja juonen lisäksi on mietittävä, mistä näkökulmasta tarinaa kerrotaan. Näkökulman valinta on yksi tärkeimmistä tehtävistä, joita kirjailijan on tehtävä. Tarinan kertoja voi olla esimerkiksi minäkertoja, jonka etuja ovat muun muassa välittömyys ja helppous. (Koskinen 2009, 207.) Minäkertojan avulla lukija pääsee luonnollisella tavalla päähenkilön ajatuksiin ja helposti samaistuu häneen. Myös kolmas persoona, yleensä subjektiivinen, on yksi käytetyistä näkökulmista. Nykyään yleinen tapa kuvata tapahtumia on vaihdella kertojaa, esimerkiksi poliisien ja murhaajan tai uhrien välillä. Tällä voidaan luoda elokuvamaista kerrontaa ja käyttää kohtauksittain sitä näkökulmaa, joka on tehokkain. (Bagge 2016, 98–100.)

4.4 Kirjoittamisprosessi

Kirjoittamisen tekniikoita on monia. Jotkut aloittavat suoraan kirjoittamaan ja toiset suunnittelevat tekemisiään etukäteen. Yleensä dekkarin huolellinen suunnitteleminen kannattaa, vaikka siihen kuuluu aikaa. Dekkarissa logiikka on ensiarvoisen tärkeää ja tarinan on toimittava. Etenkin jos haluaa säilyttää mahdollisuuden ajankohtaisuuteen, suunnitelmaan on jätettävä varaa muutoksiin. Kokonaisen kirjan kirjoittaminen voi olla nopeimmillaankin kohtuullisen hidas prosessi, kun laskeaan mukaan sekä itse kirjoittamiseen että suunnitteluun ja miettimiseen kulunut aika. (Koskinen 2009, 100–101.)

Kirjoittamisvaiheessa inspiraatiota ei kuitenkaan kannata jäädä liikaa odottelemaan. Tekstiä voi aina korjailia ja tarkistaa työn edetessä. (Bagge 2016, 103.) Siihen, miten nopeasti tekstiä saa aikaan, vaikuttaa yksilölliset eroavaisuudet sekä elämäntilanteet. Esimerkiksi päivätyössä käyvällä päätoiminen kirjoittaminen onnistuu korkeintaan viikonloppuisin tai lomien aikana. Tämän lisäksi realistisena tavoitteena voi olla varsinkin alkuun yksi sivu päivässä työajan jälkeen tai ennen sitä.

Jotta kirjan lopulta saa valmiiksi, sitä varten kannattaa suunnitella aikataulu. Aikataulutusta helpottaa oman kirjoitustahtinsa tietäminen, joka selviää vain kokeilemalla. (Bagge 2016, 105–107.)

4.5 Korjausvaihe ja dekkarin julkaiseminen

Lopuksi edessä on vielä korjausvaihe, jossa teksti luetaan ajatuksella läpi ja korjaillaan. Tämän jälkeen tekstin kannattaa antaa olla rauhassa muutama kuukausi, jonka jälkeen se käydään läpi uudelleen ja tehdään tarvittavat korjaukset. Etenkin esikoiskirjaansa läpi yrittävälle käsikirjoituksen on oltava mahdollisimman valmis, ennen kuin se lähetetään kustantajalle. (Bagge 2016, 108–109.)

Korjausvaiheessa muun muassa tarkistetaan tekstin kieli, karsitaan turhia sanoja ja poistetaan toistoja tapahtumista ja henkilöistä. Myös juonen ja dialogin toimivuus sekä yksityiskohtien paikkansa-pitävyys on syytä tarkistaa, ennen kuin toimittaa käsikirjoituksen kustantajan arviointiin. (Koskinen 2009, 126–127.)

Dekkarin julkaisemista varten tarvitaan kustantamo, mikäli ei halua julkaista teostaan omakustanteisesti. Suuriin suomalaisiin kustantamoihin saapuu keskimäärin kolme käsikirjoitusta päivässä, joten kustannustoimittajilla on hyvin vähän aikaa tutustua yhteen käsikirjoitukseen. Tämän vuoksi on tärkeää, että dekkari on kiinnostava ensihetkestä lähtien. (Koskinen 2009, 129.) Kustantamolle lähetettävän käsikirjoituksen yhteyteen kannattaa laittaa lyhyt, maksimissaan sivun mittainen saatekirje. Saatekirjeessä voi kertoa hieman itsestään ja mahdollisesti tiivistää dekkarin synopsiksen, eli käsikirjoituksen kerrontasuunnitelman. Vastauksen saamisessa voi kestää jopa vuoden verran, joten käsikirjoitus kannattaa lähettää usealle kustantajalle kerrallaan. (Bagge 2016, 193.)

5 POLIISIKIRJAILIJAT

Poliisitaustaisten kirjailijoiden lukumäärä on viime vuosina kasvanut (Korsumäki 2022, 5). Yhtenä poliisikirjailijagenren uranuurtajista voinee pitää Matti Yrjänä Joensuuta, joka aloitti kirjailijan uransa poliisina toimiessaan jo 1970-luvulla. Vähemmän tunnettuja poliisikirjailijoita on kuitenkin ollut jo ennen Joensuun aikakauttakin.

5.1 Ensimmäisiä poliisikirjailijoita

Väinö Pelkonen (1894–1974) toimi konstaapelina kotikylässään Säiniössä Viipurin maalaiskunnassa. Sota-aikana Pelkonen toimi sotapoliisina ja oli merkittävässä roolissa Viipurin evakuoinnissa, josta päätyi Helsingin Sörnäisiin poliisityöhön. Pelkoselle kirjoittaminen oli pakokeino arjesta ja samalla lisätuloa perheelle. Pelkosen ensimmäinen julkaistu kirja on runokokoelma *Suvi* vuodelta 1919. Vuonna 1926 puolestaan alkoi ilmestyä Pelkosen yksinäytöksisiä näytelmiä, joista *Kohotalon sormi* ja *Salapoliisi* viittaavat jännitysaiheeseen. Lisäksi Pelkoselta ilmestyi kymmeniä novelleja eri lehdissä 1930- ja 1940-luvuilla. Sotien jälkeen poliisivirkansa ohessa Pelkoselta ilmestyi

vielä puoli tusinaa yksinäytöksistä näytelmää, kymmenittäin lehtinovelleja ja viidessä vuodessa 11 romaania. Näistä romaaneista vain yksi oli salapoliisiromaani, vuonna 1947 julkaistu *Veripunaiset ympyrät*, joka painettiin salanimellä Dan Morris. (Bagge 2015a, 34–36.)

Hugo Nousiainen (1913–1957) aloitti poliisiuransa Viipurissa kesällä 1936 ja päättyi sodan jälkeen Helsinkiin. Nousiainen oli ensimmäinen kotimainen realistisen poliisiromaanin tekijä, eikä ihme-kään, sillä hän tiesi mistä kirjoitti. Nousiainen toimi Viipurissa murtoryhmän rikosetsivänä, myöhemmin Helsingissä poliisin tuntomerkkitoimiston rikoslaboratorion assistenttina sekä Suomenlinnan poliisikoulun opettajana. Jo ennen poliisiuraansa Nousiainen oli julkaissut pari jännitystarinaa sanomalehti Karjalan viikkoliitteessä. Kun Nousiainen myöhemmin teki Suomen Poliisilehteen juttuja viipurilaisista rikostapauksista, Karjalan toimitussihteeri luki ne ja pyysi häneltä vastaavanlaisia tarinoita lehteensä. Vaikka Nousiainen muutti tositapausten nimiä ja yksityiskohtia, Viipurin poliisin päällystö ei pitänyt artikkeleista ja käski lopettaa kirjoittelun. Helsingissä Nousiasta ei ilmeisesti kuitenkaan painostettu kirjoitustensa vuoksi. (Bagge 2015a, 36–38.)

Nousiainen vuonna 1945 julkaistua esikoisteosta *Murhattiinko hänet?* mainostettiin ensimmäiseksi suomalaisen ammattikriminalistin kirjoittamaksi rikosromaaniksi. Vuonna 1947 Nousiainen julkaisi kirjan *Hälytys murharyhmään – suomalaisten rikospoliisimpiesten muistelmia*. Tarinat sijoittuvat Helsinkiin ja Viipuriin ja kuvaavat erilaisia etsiväpersoonallisuuksia sekä varsinaisia rikosjuttuja. Vuonna 1947 julkaistu romaani *Yöpäivystäjät* puolestaan kuvaa etsiväkollektiivia, joka toimii työpareina ja tutkii vuoronsa aikana useita tapauksia komisarion päivystäessä poliisiasemalla. Vuonna 1954 julkaistu *Varjon puolella Viipurissa* jäi Nousiainen jäähyväisteokseksi. Nousiainen kuoli vuonna 1957 ollessaan vain 44-vuotias. (Bagge 2015a, 38–40.)

Eino Lakkinen (1931–2022) syntyi maanviljelijäperheeseen ja kävi Osaran maamieskoulun 1949. Lakkinen kuitenkin päätyi vuonna 1953 Poliisikouluun ja sitä kautta poliisiksi Hyvinkäälle. Lakkinen kirjoitteli alan ammattilehtiin mutta päätti kokeilla myös romaanin kirjoittamista. Tällä hän halusi todistaa, että kuka tahansa pystyy kirjoittamaan. Lakkisen ensimmäinen ja samalla ainoaksi jäänyt romaani on vuonna 1966 julkaistu *Kasvot usvan takaa*. Romaania on kuvailtu laadukkaaksi teokseksi, jossa faktat ovat kohdillaan, ihmiskuvaus toimii ja jännitystä riittää. (Bagge 2015b, 30–31.)

Reino Orasmala (1918–2015) syntyi Pylkönmäellä, mutta muutti jo lapsena perheensä kanssa Helsinkiin. Orasmala toimi Helsingin rikospoliisissa viimeksi komisariona. Työnsä ohessa Orasmala toimitti Poliisimies-lehteä ja erilaisia järjestölehtiä sekä hoiti kansainvälisiä suhteita eri maiden poliisijärjestöihin. Orasmala julkaisi vuonna 1969 ensimmäisen teoksensa *15 vaan ei 17*. Teos on raporttikirja Helsingin kaduille ajautuvista sopeutumattomista nuorista, etenkin tytöistä, ja heidän kanssaan tekemisiin joutuvista huoltopoliiseista. Vuonna 1971 julkaistu *Älä käänny haudassasi on*

Orasmalan ensimmäinen varsinainen dekkari, jonka pääosassa on huumeryhmän rikosylikonstaapeli Masa-Pekka Heri. Vuonna 1973 julkaistu dekkari *Hukkuva tarttuu oljenkorteen*, puolestaan kertoo ylikonstaapeli Mikko Juurelasta, joka alkaa tutkia nuoren naisen hukkumiskuolemaa. Näissä molemmissa dekkareissa keskeisessä asemassa ovat huumeet ja seksikauppa. Orasmalan kolmas dekkari on vuonna 1980 julkaistu *Koira haudattuna*, jossa päähenkilö ylikonstaapeli Simo Telja tutkii keski-ikäisen naisen katoamista. (Bagge 2015b, 32–34.)

5.2 Matti Yrjänä Joensuu

Matti Yrjänä Joensuu (1948–2011) valmistui poliisiksi vuonna 1973 ja työskenteli Helsingin poliisilaitoksessa eri työtehtävissä, viimeisimmäksi palonsyöntutkijana poliisin väkivaltayksikössä. Joensuuta kuvataan poliisityön asiantuntevaksi ja realistiseksi kuvaajaksi. Tämä näkyy esimerkiksi *Harjunpää* -dekkarisarjassa, jossa Joensuun poliisikokemus yhdistyy ihmisen sisäisen elämän kuvaamiseen. Joensuun tyylistä kirjoittaa kerrotaan myös siten, että hän näkee teoksissaan syvälle rikoksen taakse. Todennäköisesti nämä ovat syitä, jotka näkyvät Joensuun suosiossa sekä lukijoiden että kriitikoiden keskuudessa. Esimerkiksi esikoisromaanillaan *Väkivallan virkamies* Joensuu voitti Pohjoismaisen jännitysromaanikilpailun Suomen kilpailun vuonna 1976. Tämän lisäksi Joensuu sai urallaan muitakin tunnustuksia, muun muassa valtion kirjallisuuspalkinnon ja kolme Vuoden johtolanka -palkintoa. Joensuun suosioista kertoo sekin, että *Harjunpää ja pahan pappi* oli Suomessa myydyin kotimainen dekkari vuonna 2003. Hänen teoksistaan on myös tehty muun muassa elokuvia ja tv-sarjoja. (Otava, luettu 23.04.2024.)

6 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimusotteista on kirjoittanut muun muassa Jorma Kananen, joka on tutkimuksen ja kehittämisen yliopettaja. Kananen mukaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ja selvittämään tutkittavaa ilmiötä. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä ovat muun muassa se, että aineisto kerätään tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa, esimerkiksi haastatteluista hyödyntäen. Laadullisessa tutkimuksessa huomio on tutkittavien näkökulmissa ja heidän niille antamissaan merkityksissä. Tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. (Kananen 2019, 25–26.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus puolestaan perustuu mittaamiseen, jonka tarkoituksena on tuottaa perusteltua, luotettavaa ja yleistettävää tietoa. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää määrällistä tietoa, eli toisin sanoen lukuja. Määrällisessä tutkimuksessa mittauksen tuloksena saatua aineistoa käsitellään tilastollisin menetelmin. Jotta tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä voidaan mitata määrällistä tutkimusotetta hyödyntäen, pitää ilmiön olla riittävän täsmäntynyt. (Kananen 2011, 18.) Määrällinen tutkimus on hyvin pitkälle tekijöiden eli muuttujien mittaamista, niiden suhteiden

välischen vuorovaikutusten laskemista ja tekijöiden esiintymisen määrällistä laskemista. (Kananen 2011, 12.)

Laadullinen ja määrällinen tutkimus eivät poissulje toisiaan, vaan tutkimus voi koostua molemmista tutkimusotteista. Esimerkiksi jos kyseessä on ilmiö, josta ei vielä ole tietoa, voidaan laadullisen tutkimuksen avulla selvittää, mistä ilmiössä on kyse. Kun on selvitetty mistä ilmiö koostuu, voidaan ilmiötä tutkia määrällisen tutkimuksen laskutoimenpiteillä. Pääsääntönä voidaan pitää sitä, että mitä vähemmän ilmiöstä tiedetään, sitä todennäköisimmin ainoastaan laadullinen tutkimus tulee kysymykseen. Kun ilmiö on tarkentunut, määrällisen tutkimusmenetelmän keinoin voidaan puolestaan selvittää esimerkiksi hyvin monimutkaisia tilastollisia riippuvuussuhteita. (Kananen 2011, 15–16.)

Opinnäytetyöni tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin sain parhaiten vastauksia haastattelemalla poliisikirjailijoita. Oikeastaan haastattelut olivat ainoa mahdollinen tapa toteuttaa tämä opinnäytetyö. Halusin ymmärtää tutkimusaiheeni poliisikirjailijoiden näkökulmasta ja selvittää ilmiötä, jota ei ole vielä tutkittu. Tämän vuoksi työssäni käytin laadullista tutkimusotetta.

6.1 Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmät

Kvalitatiivisen tutkimuksen aineisto on laadullista, eli se perustuu kirjoitettuihin teksteihin ja puheisiin (Kananen 2011, 19). Laadullisen tutkimuksen yhtenä yleisimpänä aineistonkeruumenetelmänä toimivat haastattelut (Sarajärvi & Tuomi 2018, 84). Esimerkiksi teemahaastattelussa edetään etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Haastattelumuodon etuna on se, että haastattelussa voidaan tarkentaa ja syventää kysymyksiä haastateltavien vastauksiin perustuen. Teemahaastattelussa korostetaan ihmisten tulkintoja asioista ja heidän asioidensa antamia merkityksiä. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 87–88.)

Opinnäytetyöni aineistonkeruumenetelmänä hyödynsin haastatteluja, joiden muotona käytin teemahaastattelua. Kaikki haastattelut toteutin kasvotusten yksilöhaastatteluina. Aluksi pohdin myös etäyhteyksillä toteutettavia haastatteluja, mikäli kasvotusten toteutettavat haastattelut eivät olisi onnistuneet aikataulullisesti järjestyseen. Jälkeenpäin olen kuitenkin sitä mieltä, että menemällä paikan päälle haastattelemaan poliisikirjailijoita, sain haastatteluista paljon enemmän irti. Se, että pääsin tapaamaan kaikki haastateltavani kasvotusten, oli erittäin mielenkiintoista ja vuorovaikutustilanteesta sai luotua näin paljon autenttisemmän.

Haastatteluaineiston analyysi aloitetaan haastattelun litteroinnista eli tekstiksi muuttamisesta. Litteroinnin tarkkuustason puolestaan määräävät tutkimuskysymys ja analyysitapa. (Nikander & Ruusuvoori 2017, 427.) Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa. Tutkija Timo Laine on esittänyt rungon kvalitatiivisen tutkimuksen analyysin etenemisen kuvaamiseksi. Laineen mukaan ensin on tehtävä päätös siitä, mikä aineistossa

kiinnostaa. Seuraavaksi aineisto käydään läpi ja siitä erotetaan ja merkitään ne asiat, mitkä sisältyvät kiinnostukseen. Tämän jälkeen kerätään merkityt asiat yhteen ja erilleen muusta aineistosta, jonka jälkeen aineisto esimerkiksi teemoitellaan ja lopuksi kirjoitetaan yhteenveto. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 103–104.) Sisällönanalyysissa pyrkimyksenä on saada tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä muodossa (Sarajärvi & Tuomi 2018, 117).

Kaikki tekemäni haastattelut äänitin aineiston litterointia varten. Analyysitapana puolestaan hyödynsin sisällönanalyysia. Aluksi kokeilin litteroinnin apuna Microsoft Word -ohjelmiston litterointityökalua. Huomasin kuitenkin pian, että ohjelmiston äänitallenteesta luoma litteraatti oli hyvin epätarkka ja sitä oli vaikea hyödyntää. Olennaista ei myöskään ollut se, että olisin litteroinut kaikki haastattelut alusta loppuun sanatarkasti. Tämän vuoksi toteutin litteroinnin kuuntelemalla äänitallenteita useaan otteeseen ja keskityin teemoihin, joihin halusin saada vastauksia. Kuuntelun yhteydessä kirjoitin samaan aikaan sisältöä puhtaaksi Word-tiedostolle ja teemoittelin sisällön haastattelurungon mukaisesti.

Litterointi oli melko työläs osuus, jossa täytyi olla tarkkana, että haastateltavien sanoma välittyi juuri siten, kuin he ovat haastatteluissaan kertoneet. Tekstiä elävöittääkseni poimin haastatteluista mukaan myös mielenkiintoisia lainauksia haastateltavilta. Lainauksien ulkoasua siistin siten, että poistin niistä sanojen toistoa tai tiettyjä täytesanoja, kuten ”niinku”. Lainauksien siistimisen toteutin kuitenkin siten, että asiasisältö pysyi muuttumattomana.

Haastattelujen puhtaaksi kirjoittamisen jälkeen kokosin haastattelut yhteen Word-tiedostoon ja merkitsin jokaisen haastateltavan omalla värikoodillaan. Tämä helpotti hahmottamaan ja luomaan järjestystä sille, miten haastattelut etenevät loogisesti opinnäytetyössä. Lopuksi liitin haastattelut osaksi opinnäytetyötä ja asettelussa varmistin, että lainaukset pysyvät omalla sivullaan eivätkä katkeava sivun vaihtoon.

6.2 Haastateltavat ja tutkimuslupa

Poliisi AMK -opinnäytetyön ohjeen mukaan tutkimuslupa on hankittava, jos työn toteuttamiseksi aiotaan tehdä haastatteluita poliisihallinnon edustajille. Useasta eri paikasta kerättävään haastatteluaineistoon voidaan hakea yksi yhteinen lupa Polamkista mutta jos on tarkoitus tutkia vain yhden yksikön tai laitoksen edustajia, hakemus kohdistetaan suoraan sinne. Poliisihallinnon ulkopuolisiin haastatteluihin Polamk ei voi myöntää lupaa, joten tarvittaessa lupa haetaan muualta. (Haikansalo & Korander 2023, 7.)

Halukkuutta osallistua haastatteluihin kysyin kolmelta poliisikirjailijalta, Marko Kilveltä, Kale Puontilta ja Niko Rantsilta, joista kaikki lupautuivat haastateltavakseni. Sekä Marko Kilpi, Kale Puonti

että Niko Rantsi ovat aiemminkin antaneet haastatteluja ja esiintyneet julkisesti mediassa sekä poliiseina että kirjailijoina. Tiedustelin heiltä etukäteen, haluavatko he esiintyä opinnäytetyössäni omilla nimillään, vai toivovatko anonymiteettinsä säilyttämistä. Heille kaikille sopi esiintyä omilla nimillään.

Koska työni on laadullinen tutkimus, jossa hyödynnän haastatteluja, tutkimuslupan selvittäminen tuli kyseeseen heti opinnäytetyön alkuvaiheessa. Haastateltavistani Kale Puonti on jäänyt eläkkeelle poliisin virasta ja Marko Kilpi toimii tällä hetkellä kansanedustajana, joten heidän haastatteluitansa varten en tarvinnut tutkimuslupaa. Varmistin vielä eduskunnasta, täytyykö minun hakea tutkimuslupaa Marko Kilven haastattelemista varten ja vastaukseksi sain, että ei tarvitse. Ainoastaan Niko Rantsi on tällä hetkellä poliisin virassa, joten tutkimuslupaa hänen haastattelemisekseen hain suoraan keskusrikospoliisista.

Tutkimuslupahakemusta varten työstin huolellisen tutkimussuunnitelman, jonka osia pystyin siirtämään sellaisenaan myös opinnäytetyöhöni. Muun muassa tutkimusotteen, aineistonkeruun ja analyysin kuvaukset toteutin tässä vaiheessa niitä varten kerätyn lähdemateriaalin avulla. Tutkimuslupahakemus myönnettiin noin kuukauden sisällä hakemisesta.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tuloksissa käydään haastatteluista saadun materiaalin avulla läpi, miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu sekä millaisia etuja ja toisaalta haasteita se tuo mukanaan. Lisäksi tarkastellaan sitä, millaisia vaikutuksia poliisikirjailijalla ja dekkareilla voi olla poliisiorganisaatioon. Ensimmäisessä alaotsikossa esitellään haastateltavat ja pieni ote siitä, miten heidän kirjailijan uransa ovat saaneet alkunsa. Tämä ei varsinaisesti liity tutkimuksen tuloksiin, mutta halusin sisällyttää haastateltavien esittelyn opinnäytetyöhön, jotta lukija pääsee tutustumaan heihin ennen tutkimusten tulosten läpi käyntiä.

7.1 Haastateltavien esittely

Marko Kilpi on työskennellyt poliisina valvonta- ja hälytystoiminnossa Kuopiossa. Tällä hetkellä hän on virkavapaalla ja toimii toisen kauden kansanedustajana eduskunnassa. Kirjailijana Kilpi on tullut tunnetuksi etenkin Undertaker-dekkareistaan, joita on julkaistu tähän mennessä kuusi kappaletta.

Kilvestä ei pitänyt koskaan tulla kirjailijaa, vaan elokuvantekijä. Hän ajatteli, että opettelemalla ensin kirjoittamaan elokuvan käsikirjoituksen, hän oppii myös elokuvan tekemisen. Kilpi kuitenkin sai paljon palautetta siitä, että hänen käsikirjoituksensa olivat liian proosallisia. Tästä hän sai ajatuksen, että miksipä ei kokeilisi kirjoittaa proosaa, eli kaunokirjallisuutta. Kilven mukaan ratkaisevin

tekijä kirjailijana aloittamiselle oli Poliisikoulun kirjastosta löytynyt tanskalaisen kirjailijan Peter Høeggin menestysdekkari Lumen taju, jota lukiessaan hänelle tuli vahva tunne siitä, että juuri tällä tavalla hänen tulee kirjoittaa. Kilpi kokee rikoskirjallisuuden innostavana ja tämän vuoksi dekkari-genre on se, mitä hän haluaa tehdä.

Kale Puonti toimi pääosan virkaurastaan Helsingin poliisilaitoksen huume- ja järjestäytyneen rikollisuuden yksikössä. Tällä hetkellä hän on eläkkeellä ja vapaa kirjailija. Kirjailijana Puonti on tullut tunnetuksi Pasilan Myrky-dekkareistaan, joita on julkaistu tähän mennessä kuusi kappaletta.

Puonti alkoi aluksi kirjoittamaan Helsingin poliisilaitoksen julkaisemaan Kaupungin varjoja -blogiin juttuja. Puontin mukaan hänen värikkäät, hieman ”kieli poskella” kirjoitetut juttunsa muodostuivat suosituiksi ja monet tiedotusvälineetkin lainasivat niitä. Kun Aarnion tapauksen aiheuttama kohu oli kovimmillaan ja koko huumeyksikön toimisto sai siitä osansa, Puonti ajatteli, että ehkä huume poliisin työstä on kirjoitettava kirja. Puonti sai idean henkilöstä, joka vahingossa löytää huumausaineerän ja alkoholisoituneen äitinsä hoitoon saamiseksi päättää ryhtyä myymään huumeet eteenpäin.

Niko Rantsi on haastateltavista ainoa, joka työskentelee edelleen poliisin virassa toimipaikkanaan keskusrikospoliisi. Kirjailijana Rantsi on tullut tunnetuksi Lainvartijat-dekkareistaan, joita on julkaistu tähän mennessä kolme kappaletta.

Rantsi aloitti kirjoittamisen 2000-luvun vaihteessa julkaisemalla Poliisi kertoo -kirjasarjaan 15 vuoden aikana yhteensä 18 tarinaa rikosjutuista, joita on ollut mukana tutkimassa. Vaikka tarinat olivat enemmän asiapitoista tekstiä, hän pyrki kuitenkin siihen, että lukija pääsee tarinoita lukiessaan seikkailulle poliisin matkaan. Vuonna 2014 Rantsin kirjoittamista tarinoista julkaistiin oma kirja, joka oli hänelle iso ja merkittävä asia. Rantsi alkoi kirjan julkaisemisen jälkeen miettimään, olisiko hänessä ainesta myös dekkarin kirjoittamiseen. Osallistuttuaan kesällä 2017 kirjailija Tapani Baggen järjestämään dekkaripajaan, Rantsille syntyi vahva tunne, että hän oikeasti pystyy dekkarin kirjoittamiseen, jos hänellä on vain tarpeeksi aikaa.

7.2 Poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen

Kilven mukaan silloin, kun kokee pakottavaa tarvetta kirjoittaa, sille löytää aikaa. Poliisina työskennellessään Kilpi toimi kenttätyössä, joka hänen mukaansa antoi mahdollisuuksia kirjoittamiseen. Pitkät vuorot mahdollistivat pidemmät vapaat, jolloin kirjoittaminen onnistui. Kilpi koki, että poliisityö ja kirjoittaminen lomittuivat hyvin yhteen ja hän piti kirjoittamista helpompana, kuin nykyisessä työssään kansanedustajana. Kilven mukaan poliisityö on tarjonnut aiheita, tunnelmia ja teemoja, joita kirjoihin on voinut poimia mukaan.

Puonti aloitti kirjoittamisen vasta poliisiuransa loppupuolella. Poliisiuransa kahdeksi viimeiseksi vuodeksi hän siirtyi nettipetostutkintaan ja päivävuoroon, joka avasi mahdollisuuden kirjoittamiseen työn ja muun elämän ohella. Puonti teki tuolloin myös saattokeikkoja ulkomaille, joiden ansiosta työtunnit tulivat nopeampaa täyteen. Tämä puolestaan mahdollisti pidempiä vapaita, joita pystyi hyödyntämään kirjoittamiseen.

"Kyllähän se (kirjoittaminen) sit onnistu, kun mä lähin pois huumeesta ja rupesin tekeen ihan päivävuoroa - - Huumeyksikössä ei olis ehtiny, tehtiin vuoroa ja kun jutut oli sisällä niin se oli myös aika hektistä ja tietyllä tavalla voimia kuluttavaa ainakin henkisesti, et kun koko ajan oli joku ihminen kopissa, niin et sä saa sitä semmosta moodia päälle."

-Kale Puonti

Rantsin mukaan poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen vaatii paljon tekemistä, mutta hän on saanut sekä kotoa että töistä tukea tähän. Ensimmäisen dekkarin kohdalla hänen onnistui pitää neljän kuukauden mittainen vuorotteluvapaa, jolloin kirjoittamiselle järjestyi aikaa. Muiden kirjojen kohdalla Rantsi on pitänyt keskimäärin parin kuukauden mittaisia virkavapaita. Poliisityön ja perhe-elämän ohessa Rantsi kirjoittaa lyhyempiä hetkiä aina kun mahdollista. Rantsin mukaan virkavapaat ovat olleet kuitenkin käytännössä välttämättömiä, jotta hän on voinut keskittyä pelkästään kirjoittamistyöhön perhe-elämän ohessa.

"Pystyisin mä sen tekemään (ilman virkavapaata) ehkä jopa kahessa vuodessa, mutta se ois työläämpi. Koska kun on se kaks kuukautta - - niin mä pystyn hyppään siihen ammeeseen tavallaan niiden asioiden kanssa ja se rupee elämään sitten, se (kirja) on se mun keissi. Se on aika työlästä välillä hetkittäin, kun tuossa pyöritetään kolmea jotain vähä laajempaa, pitkäkestosempaa juttua ja sit siinä olis vielä neljäs juttu, se kirja siinä sivussa."

-Niko Rantsi

Kilven mukaan kirjan kirjoittamisprosessin kesto vaihtelee. Esimerkiksi kirjoittaessaan Undertaker-sarjaa tahti oli kirja per vuosi. Kilven mukaan kirjasarjan kirjoittamisessa helpompaa on se, että kehys ja hahmot kirjalle ovat jo olemassa ja kaikkea ei tarvitse luoda alusta. Kilvellä on meneillään yhtä aikaa monta projektia, jotka kaikki ovat eri vaiheessa kehittymässä. Joitakin kirjoja varten hän kerää pitkään ideoita ja materiaalia. Esimerkiksi yhtä tarinaa Kilpi on kehitellyt jo 15 vuotta ja vasta nyt tuntee, että voisi olla aika viedä sitä eteenpäin kirjaksi saakka. Toisaalta jotkut kirjojen ideat saattavat aueta hänelle hyvinkin nopeasti. Kilpi on kuitenkin sitä mieltä, että ilman suunnitelmallista aikataulua mikään ei koskaan valmistu.

Puontin Pasilan Myrky -sarjan uusi kirja julkaistaan nykyään aina tammikuussa. Tämä tarkoittaa sitä, että ensimmäisen version on oltava viimeistään juhannuksena valmis, jonka jälkeen elokuun

aikana Puonti saa käsikirjoituksen korjattavakseen. Lokakuussa kirjan on puolestaan oltava lopullisesti valmis, jotta kirja ehditään painaa eikä julkaisuajankohta viivästy. Jos Puonti pystyisi kirjoittamaan joka päivä, yhden kirjan kirjoittamisessa menisi noin kolmesta neljään kuukautta. Kahta Pasi-lan Myrkkyy -sarjan kirjaa hän ei kirjoita yhtäaikaisesti, vaan uuden kirjoittaminen alkaa heti edellisen julkaisemisen jälkeen. Puontin mukaan hänellä voi kuitenkin olla ideoita eri kirjoista yhtä aikaa päällekkäin ja taustatyötä sekä aineiston keräämistä hän tekee kirjoittamisen ohella.

”Se (taustatyö) on itse asiassa ylivoimaisesti hauskin mitä voi olla, se kaikki tiedon etsiminen. Mähän käytän tosi paljon virassa olevia kollegoita avuks, on se sitte tekniikan kaveri tai oikeuslääkäri - - Kun ite oot pois niin siitähän sä putoot niinku ensimmäitteeks ja sit sä putoot kyllä valitettavasti niistä kahvipöytäkeskusteluistakin. Et se on se hankalin, et kun sä oot kauan pois niin sä et enää puhu sitä samaa kieltä.”

-Kale Puonti

Rantsi kirjoitti neljä ensimmäistä kirjaansa, joihin lukeutuu kolme dekkaria ja yksi tietokirja, noin viiteen vuoteen, jota hän pitää melko kovana tahtina kaiken muun keskellä. Nykyään Rantsilla on ajatuksena, että noin kahteen vuoteen ilmestyy yksi kirja, jotta myös muulle elämälle jää aikaa. Rantsi korostaa perheen olevan tärkeintä, ja myös poliisityön hän haluaa hoitaa kunnialla. Tällä hetkellä Rantsi työstää neljättä dekkariaan, joka on tarkoitus julkaista toukokuussa 2025. Tämä tarkoittaa sitä, että dekkarin on oltava käytännössä valmis jo tammi-helmikuussa 2025, jotta viimeistelylle jää aikaa ennen kuin kirja menee painoon maaliskuun aikana. Rantsi suunnittelee kirjoittamistyön hyvin pitkälle etukäteen, jotta aikataulu pitää muun elämän ohessa.

Kilven mukaan poliisityön ja kirjailijan uran yhdistämisessä on omat haasteensa, jotka kuitenkin ovat hänen mielestään pieniä. Poliisikirjailija ei voi kertoa esimerkiksi taktisista menetelmistä tai salaisista pakkokeinoista, kun taas muussa asemassa oleva kirjailija voi kertoa ihan mistä vaan. Kilpi mainitsee esimerkkinä rikostoimittajakirjailijat, joilla on paljon tietoa poliisin eri menetelmistä. Hän ei kuitenkaan näe asiaa niinkään ongelmana, vaan enemmänkin mielenkiintoisena haasteena. Kilven mukaan aina ei tarvitse mennä helpoimman kautta, vaan on koitettava keksiä erilaisia keinoja siihen, miten esimerkiksi jokin rikostutkimusmenetelmä kirjassa kuvataan.

Puontin aloittaessa kirjoittamisen, hän ei tuonut kirjoittamisprosessiaan esiin millään tavalla. Puontin ensimmäinen dekkari julkaistiin vasta hänen poliisiuransa loppuvaiheessa ja heti julkaisun jälkeen hän jäi poliisityöstä loman kautta eläkkeelle. Puontin mukaan ensimmäisessä dekkarissaan hän ei käsitellyt mitenkään silkkihansikkain esimerkiksi päällystää. Puonti kokee, että mikäli ensimmäinen dekkari olisi ilmestynyt silloin kun hän oli vielä kunnolla virassa, siitä olisi voinut aiheutua haasteita.

”Sitten varmasti jos mä olisin siellä ollut vielä jatkuvasti virassa, niin sit olis varmaan tullu se kysymys, että missä vaiheessa sä kirjotat näitä. Vaikka eihän meillä ammattimaisia dekkarikirjailijoita oo Suomessa montaakaan, kaikillahan on joku toinen työ.”

-Kale Puonti

Poliisityön ja kirjailijan uran yhdistämisen suurin haaste on Rantsin mukaan ajan käyttö. Rantsi kertoo, että tavallaan koko ajan on oltava valmius siihen, että sopivan hetken tullessa pystyy kirjoittamaan. Tämän vuoksi hän kuljettaa aina repussa mukanaan kannettavaa tietokonettaan siltä varalta, että hetki kirjoittamiselle löytyy. Rantsi korostaa, että työaikana hän ei tietenkään kirjoita, mutta saattaa jäädä töiden jälkeen omalla ajallaan kirjoittamaan esimerkiksi odotellessaan poikansa treenien päättymistä. Rantsi on kiitollinen siitä, että poliisityöstä on onnistunut saada virkapaata kirjoittamistyön mahdollistamiseksi.

7.3 Hyödyt poliisityöstä kirjailijan uraan ja päinvastoin

Kilpi on saanut niin paljon hyötyä poliisityöstä kirjailijan uraansa, että ei aina sitä oikein itsekään ymmärrä. Se, että elää siinä maailmassa, mistä kirjoittaa, auttaa Kilven mukaan kirjoittamisprosessissa. Kun kirjan aiheeseen liittyy vahvasti oma työ, myös uskottavuus on ihan eri tasolla. Poliisityön tuomista hyödyistä Kilpi mainitsee muun muassa sen, että taustatyötä kirjoihin ei tarvitse tehdä niin paljon, koska aihealue on tuttu.

”Hyvin usein oli niin, että yövuorot, sillon kun maa ja ihmiset nukahti ja oli se suden hetki, niin se oli se paras hetki, jolloinka tavallaan sen tarinan ja todellisuuden sai kiinni. Ehkä ne parhaimmat ideat ja semmoset oivallukset on tapahtunu siinä joskus neljän, viiden aikaan poliisimerkkisen pakettiauton ratissa.”

-Marko Kilpi

Myös kirjailijan ura on tuonut paljon hyötyä Kilvelle poliisityöhön. Hän nostaa kirjoissaan esille yhteiskunnallisia ongelmia ja vaikeitakin asioita, esimerkiksi kouluammuskeluita ja lasten seksuaalista hyväksikäyttöä. Kilven mukaan kirjailijana ilmiöitä on täytynyt tutkia ja etsiä syitä sille, miksi joku käyttäytyy siten kuin käyttäytyy. Kirjojen hahmoihin on mentävä ikään kuin sisälle ja ne on pystyttävä luomaan siten, että ne ovat uskottavia. Tämä on Kilven mukaan auttanut siinä, että poliisina suhtautuminen ihmisiin, jotka tekevät kammottavia asioita, on muuttunut valtavasti ja hän on pystynyt kohtaamaan näitä ihmisiä paljon ammattimaisemmin. Myös joillakin poliisin tehtävillä Kilpi on saatettu kohdata enemmän kirjailijana kuin poliisina. Tämä on auttanut monissa tilanteissa ja tuonut pelkästään positiivisia kokemuksia.

Kirjailijan urasta poliisityöhön Puonti ei koe saaneensa juurikaan hyötyä, koska hän aloitti kirjoittamisen vasta poliisiuransa loppupuolella. Poliisityöstä kirjailijan uraansa Puonti on puolestaan saanut paljon monenlaista hyötyä. Puonti kokee, että ilman poliisiuraansa hän ei edes olisi dekkarikirjailija. Puontin mukaan poliisikirjailijalla on parempi ote kirjoittaa poliisiromaaneja, koska omasta työstä voi ammentaa paljon tietoa kirjoja varten. Puontin mukaan lukijat ovat hyvin tarkkoja siitä, että faktat ovat kunnossa, joten oma tietämys asioista on eduksi. Puonti kokee, että hänen taustansa myös velvoittaa häntä kirjoittamaan sellaisia dekkareita, joiden tapahtumat voisivat oikeastikin olla totta.

"Kyllähän mä käytän tietenki kaikki sellaset, et jos googlaamalla löytyy joku juttu, on se sitten tekninen välineistö tai muuta, niin sillon mä voin laittaa sen kirjaan koska se on kaikilla saatavilla. Ei mulla oo kun muutama kohta, mis mä oon ajatellu et mä oon sen verran poliisi, et en mä viiti laittaa tätä, et mihin vaikka joku kuuntelulaite sijoitetaan. Et en mä niitä kirjota sinne, koska ei se vie sitä tarinaa eteenpäin eikä siitä tarvi kenenkään tietää."

-Kale Puonti

Rantsin omasta työurasta poliisissa on ollut paljon etua kirjoittamistyötä ajatellen. Esimerkiksi kohtaamisia surevien omaisten kanssa tai epäiltyjen kiinniottoja pystyy tuomaan esiin uskottavammin, kun niistä on omakohtaista kokemusta. Rantsi on saanut apuja myös tuntemiltaan poliisikollegoilta, joiden asiantuntijuuksia poliisin eri toiminnoista on voinut hyödyntää dekkareissaan. Hyötyä kirjailijan urasta poliisityöhön hän kokee saaneensa ainakin siinä, että kirjoittamisen kieli on parantunut paljon.

"Sanotaanko näin, että siitä kirjailijuudesta ei oo ainakaan vielä ollu haittaa (poliisityöhön) - - Mulle on oikeestaan vaan kerran kesken kuulustelua kuultava sanonut, että milloin tulee seuraava kirja - - et se ei oo häirinny sitä tekemistä, mutta oon miettiny et tuleeko siitä vielä joku haitta - - Jos se rupeaa haittaamaan, niin sit mun täytyy miettiä toimenkuvan vaihtamista talon sisällä, mennä vaikka johonki toisenlaisiin hommiin, ettei tuu niitä ihmisten kohtaamisia niin paljon, vaikka aika vähänhän niitä meillä on suhteessa paikallispoliisiin."

-Niko Rantsi

7.4 Vaikutukset poliisiorganisaatioon

Kilven mukaan fiktiiviset dekkarit tuovat hyötyä poliisiorganisaatiolle monellakin tavalla. Niistä muun muassa löytyy elementtejä, jotka voivat nostaa poliisin arvostusta. Poliisiorganisaation sisällä Kilpi on nähnyt pelkästään hyvänä asiana sen, miten esimerkiksi työkaverit ovat suhtautuneet kirjoittamiseen. Myös Kilven kirjailijan urasta tehtyihin lehtijuttuihin nostetaan esille se, että hän on poliisi.

Hän näkee tämän positiivisena näkyvyytenä ja pr-juttuna poliisiorganisaatiolle. Kilven mukaan poliisin työ on näköalapaikka moniin erilaisiin ongelmiin, jotka voivat suuremmalle yleisölle olla vieraita.

”Aika useinhan niistä poikii sellasta yhteiskunnallista keskustelua, että mitä tapahtuu maailmassa, varsinkin jos jotain isompaa tapahtuu, jotain merkittävää - - Mullekin tuli aika erikoisiltakin tahoilta pyyntöä, et voisitko tulla tänne esiintymään ja keskustelemaan, joka on tietysti hirmu hyvä juttu. Poliisin ammattihan on sellanen, et se on näköalapaikka semmosiin ongelmiin, jotka nostaa päätään, ja tavan kansallahan ei tuu olemaan niistä tietoo vielä pitkään aikaan - - Poliiseja pitäis enemmänkin kuulla siitä että mitä meillä tapahtuu yhteiskunnassa ja kodeissa.”

-Marko Kilpi

Puonti kokee, että dekkarit eivät välttämättä tarjoa niinkään hyötyä poliisiorganisaatiota ajatellen, mutta lukijalle ne puolestaan tarjoavat näkemystä poliisin työhön. Puonti kirjoittaa dekkareissaan paljon ajan ilmiöistä ja epäkohdista. Hän ei anna näihin suoraan vastauksia, vaan laittaa ne esille ja jättää lukijalle päätäntävaltaa siinä, mitä eri ilmiöille ja epäkohdille pitäisi tehdä. Puontin mukaan dekkarit ovat hyvä keino antaa oikeaa tietoa poliisin työstä. Puonti on käsitellyt dekkareissaan esimerkiksi katujengi-ilmiötä, joka on ollut paljon esillä mediassa. Puontin mukaan kirjailijan ura yhdistettynä poliisistatukseen tuo mukanaan erilaista näkyvyyttä ja vaikutuksia. Esimerkiksi mediassa häntä kuunnellaan eri tavalla, koska hän on myös poliisi. Tätä kautta Puonti pystyy viestimään tietynlaisessa asiantuntijaroolissa.

Rantsi kirjoittaa dekkareissaan poliisityöstä hyvin realistisesti ja laaja-alaisesti. Jokaisessa dekkarissaan hän on tuonut esiin poliisin eri toimintoja, esimerkiksi posttraumatyöpajoja ja Exit-toimintaa. Ensimmäisessä dekkarissaan Rantsi nosti esiin poliisiin kohdistuvan maalittamisen, jota on itsekin kokenut urallaan. Hän on tyytyväinen, että nosti teeman esiin, koska juuri samaan aikaan se nousi myös yhteiskunnalliseen keskusteluun. Rantsi kuvaa dekkareissaan myös poliisityön haasteita ja vaatimuksia sekä tuo esiin sitä, että poliisikin on vain ihminen. Dekkareidensa henkilöhahmoilla hän haluaa kuvata sitä, että myös poliisilla on samoja haasteita elämässään kuin muillakin ihmisillä, joihin lukijoiden voi olla helppo samaistua.

”Sitten myös vastapuolen, rikollisten puolelta kuvata sitä, että joku saattaa vaan ajautua semmoseen tilanteeseen, että henki lähtee tai muuten menee kaikki päin prinkkalaa - - et semmosta inhimillisyyttä ja semmosia vahvoja henkilöhahmoja - - Mä en pyri monimutkaseen juoneen, vaan se et ne ihmiset ois puhuttelevia ja että niistä haluaa kuulla lisää.”

-Niko Rantsi

Rantsi toivoo, että hänen kirjailijan uran tuomalla näkyvyydellään on positiivisia vaikutuksia poliisiorganisaatiota ajatellen. Vaikka Rantsi onkin antanut kirjailijan uran myötä esimerkiksi haastatteluja, hän ei silti hakeudu julkisuuteen kertomaan itsestään. Julkisuuskuvansa hän on muutenkin hoitanut hyvin tarkasti ja pitänyt huolen siitä, että on oma itsensä. Haastatteluissa Rantsi on dekkareidensa lisäksi puhunut muun muassa poliisin työstä ja halunnut tuoda esiin poliisissa voimakkaasti näyttäytyvää yhteishenkeä. Haastattelut ovat saaneet myös poliisin viestinnästä hyväksynnän. Rantsi uskoo voivansa dekkareillaan kasvattaa ymmärrystä poliisityöstä ja toivoo, että voi herättää myös kiinnostusta poliisin työtä kohtaan.

Kilven mukaan hänen kirjoittamiseensa on suhtauduttu aina hyvin neutraalisti poliisiorganisaation ja poliisikollegoiden puolelta, jota hän pitää hyvänä asiana. Kilven kirjailijan ura ei ole koskaan noussut minkäänlaiseksi ongelmaksi eikä numeroksi. Kukaan ei ole ikinä sanonut hänelle, että hän ei saisi kirjoittaa. Kilpi kertoo olevansa tästä hyvin kiitollinen ja ylpeä. Kilpi korostaa kuitenkin sitä, että myös kirjailijana toimitaan poliisin virkavastuulla. Poliisikirjailijan on tärkeää tiedostaa rajat, mistä voi kirjoittaa ja mistä taas ei saa kirjoittaa.

”Että se (kirjailijan ura) ei oo oikeen koskaan tuolla poliisityössä näytelly minkäänlaista roolia, siellä työyhteisön sisällä - - Joku hommailee jotain muuta, keilailee tai rakentelee taloja ja sitten tuo kirjottaa kirjoja - - ja sit kun ollaan siinä partiossa, ollaan siellä tehtävillä ja miehistötiloissa niin nehän kaikki jää pois. Ja sit kun sää laitat ne haalarit päälle niin sit ollaan pollareita.”

-Marko Kilpi

Puonti on saanut poliisikollegoiltaan paljon tukea kirjoittamiseensa. Hän on saanut kannustusta myös siinä, että kirjoittaa teemoista, jotka ovat myös muille poliiseille tärkeitä. Puonti ottaa kantaa myös epäkohtiin, joita poliisityö pitää sisällään. Esimerkkinä hän mainitsee paperityön suuren määrän, jota erilaiset kirjaamiset aiheuttavat. Puonti on saanut kiitosta siitä, että tuo poliisityötä esille monesta eri näkökulmasta.

Myös Rantsi on saanut paljon tukea ja hyväksyntää kirjailijan uraansa poliisikollegoiltaan. Suhtautuminen Rantsin kirjoittamiseen on ollut positiivista ja kannustavaa. Negatiivisia vaikutuksia tai esimerkiksi kateutta hän ei ole havainnut lainkaan. Myös siviilimaailmassa ystävät ovat olleet innoissaan Rantsin kirjoittamisesta. Työpaikan puolesta tukea kirjoittamiseen Rantsi on saanut virkavapaiden mahdollistamisella. Rantsin mukaan tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että työt täytyy hoitaa kunnolla eikä työpanos saa heiketä kirjoittamisen takia. Hän korostaa pitäneensä koko ajan huolen siitä, että kirjoittaminen ei vaikuta negatiivisesti poliisityön hoitamiseen ja kokee onnistuneensa siinä hyvin.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön alussa esittelin tutkimuskysymyksiäni, jotka olivat:

- Miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu?
- Millaisia hyötyjä poliisityöstä voi saada kirjailijan uraan ja päinvastoin?
- Millaisia vaikutuksia kirjailijan uralla ja fiktiivisillä dekkareilla voi olla poliisiorganisaatiolle?

Se, miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu, vaihteli vastaajan mukaan. Yksi haastateltava koki, että kenttätyössä pitkien työvuorojen ansiosta kertyvät pidemmät vapaat mahdollistivat kirjoittamisen työn ohella hyvin. Toinen haastateltava koki, että pystyi aloittamaan kirjoittamisen vasta siirtyessään vaativasta tutkinnasta kevyempiin poliisitöihin ja päivävuoroon. Kolmas haastateltava puolestaan koki, että vaativassa tutkinnassa virkavapaat ovat käytännössä olleet välttämättömiä, jotta työn ohella on pystynyt kirjoittamaan.

Haastattelujen perusteella dekkarin kirjoittaminen on prosessi, joka vaatii aikaa ja suunnitelmallisuutta. Väitettä tukee myös teoreettisen viitekehyksen havainnot. Yksi haastateltava koki, että poliisityön ja kirjailijan uran yhdistämisen suurin haaste on ajan käyttö. Haastatteluissa esiin nousi myös se, että poliisikirjailijan tulee tiedostaa virkavastuunsa myös kirjailijana. Vaikka dekkareissa poliisityötä kuvataan realistisesti, poliisikirjailijan on huolehdittava, että ei tuo ilmi tiettyjä poliisitoiminnan osa-alueita. Esimerkiksi poliisin taktisista ja salaisista menetelmistä ei voi kirjoittaa.

Haastattelujen perusteella selkein hyöty poliisityöstä kirjailijan uraan on se, että poliisityöstä ja sen mukanaan tuomista kokemuksista voi ammentaa tietoa ja ideoita dekkareihin. Poliisikirjailijana pystyy hyödyntämään oman alan tuntemusta ja kuvamaan poliisityötä realistisesti fiktiivisessä teoksessa. Hyötyinä kirjailijan urasta poliisityöhön puolestaan mainittiin esimerkiksi kirjoittamistaitojen parantuminen. Lisäksi esiin nostettiin kirjailijana tehty taustatyö, kuten erilaisten ilmiöiden tutkiminen, joka voi lisätä ymmärrystä myös poliisina toimimiseen.

Haastatteluista kävi ilmi, että poliisikollegat ovat antaneet paljon tukea ja kannustusta kirjailijoille. Eri poliisitoimintojen asiantuntijoilta on myös ollut mahdollista saada apua kirjoittamisprosessissa. Kaksi haastateltavaa koki, että myös hallinnon puolelta on tullut hyväksyntää kirjoittamiselle, eikä kirjoittamista esimerkiksi ole pyritty kieltämään. Poliisityö on kuitenkin hoidettava kunnolla eikä kirjoittaminen saa vaikuttaa työpanokseen heikentävästi. Yksi haastateltava puolestaan koki, että mikäli olisi jatkanut poliisityössä ensimmäisen dekkarinsa julkaisemisen jälkeen, olisi se voinut aiheuttaa haasteita. Kysymyksiä olisi voinut nousta esimerkiksi sen suhteen, missä vaiheessa kirjoittaminen onnistuu, kun on poliisityökin hoidettavana.

Vaikka poliisikirjailijoiden dekkarit ovat fiktiivisiä, niissä tuodaan ilmi realistista poliisityötä ja poliisin eri toimintoja. Lisäksi esiin nostetaan erilaisia yhteiskunnallisia ongelmia. Dekkarit ovat hyvä keino antaa oikeaa tietoa poliisin työstä ja sen haasteista sekä vaatimuksista. Kun lukijoiden ymmärrys poliisityöstä kasvaa, tuo se osaltaan hyötyä myös poliisiorganisaatiolle.

Poliisikirjailijana täytyy myös hyväksyä se tosiasia, että kirjailijan ura tuo mukanaan julkisuutta. Yksi haastateltava koki, että julkisuus ei ole tuonut ongelmia poliisityön hoitamiseen vaan jopa auttanut esimerkiksi asiakaskohtaamisissa. Toinen haastateltava koki, että esimerkiksi mediassa häntä kuunnellaan eri tavalla, koska hän on myös poliisi. Kolmas haastateltava puolestaan koki, että julkisuuteen antamiensa haastattelujen avulla hän on voinut kertoa poliisin työstä ja mahdollisesti herättää kiinnostusta poliisin työtä kohtaan.

Yhteenvetona johtopäätöksistä voidaan vetää, että poliisityön ja kirjailijan uran yhdistämisessä vaikutusta näyttää olevan sillä, millaista työtä poliisissa tekee. Kenttätyössä kirjoittaminen työn ohella voi olla helpompaa, mutta etenkin vaativassa rikostutkinnassa aikaa kirjoittamiselle voi olla vaikeampaa löytää. Haasteita voi siis ilmetä ajankäytön suhteen. Selkeää hyötyä poliisityöstä kirjailijan uraan tuo poliisityön tuntemus, jota voi hyödyntää dekkareissa. Myös poliisiorganisaation ja poliisikollegoiden puolelta on saatavissa tukea kirjailijan uraan. Lisäksi kirjailijan uran tuoma julkisuus voi antaa positiivista näkyvyyttä poliisiorganisaatiolle ja auttaa ymmärtämään poliisin työtä.

9 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda kuvaa siitä, mitä poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen käytännössä tarkoittaa. Aloitin opinnäytetyöni työstämisen joulukuussa 2023 valitsemalla aiheen työlleni. Aihepiirin selkeydyttyä rajasin sen käsittelemään poliisikirjailijoiden näkemyksiä fiktiivisen dekkarin kirjoittamisen näkökulmasta. Työssäni halusin kerätä tietoa poliisikirjailijoilta haastattelujen muodossa, joten valitsin työlleni laadullisen tutkimusotteen. Koen, että tutkimusotteen valinta oli onnistunut ja oikeastaan ainoa mahdollinen tämän opinnäytetyön toteuttamiseen.

Aluksi pohdin, että olisin tehnyt opinnäytetyön liitteeksi kirjallisuuden poliisikirjailijoiden kirjoittamista dekkareista. Päädyin kuitenkin jättämään listauksen pois työstäni, koska sen toteuttaminen luotettavalla tavalla olisi ollut hankalaa. Lisäksi työmäärä olisi kasvanut liian suureksi ja tämän myötä opinnäytetyön valmistumisen aikataulun suhteen olisi voinut tulla ongelmia.

Opinnäytetyöni teoreettista viitekehystä varten ryhdyin etsimään lähdeaineistoa niin kirjallisuudesta kuin verkkolähteistäkin. Otin yhteyttä Polamk:n kirjastoon ja esittelin heille aiheeni. Kirjastosta sain neuvoja sekä lähdemateriaalia poliisikirjailijoihin liittyen. Opinnäytetyöni teoreettista viitekehystä aloin kirjoittamaan tammikuussa 2024 ja suurimmilta osin sain sen valmiiksi ennen haastattelujen aloittamista. Joitakin osia kuitenkin työstin vielä haastatteluiden tekemisen jälkeenkin.

Opinnäytetyöhön liittyvät haastattelut sain toteutettua suunnittelemani aikataulun puitteissa melko hyvin. Kaksi ensimmäistä haastattelua toteutin helmi-maaliskuun 2024 aikana. Viimeisen haastattelun alkuperäistä sovittua ajankohtaa jouduimme haastateltavani kanssa siirtämään pakollisen, työhön liittyvän aikataulumuutoksen takia. Korvaavan ajankohdan saimme kuitenkin sovittua huhtikuulle siten, että ehdin toteuttaa haastattelun suunnittelemani aikataulun puitteissa.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöni kaikkine vaiheineen onnistui hyvin ja suunnittelemani aikataulussa, mutta haasteitakin mahtui matkan varrelle. Työstin opinnäytetyötä opintoihin kuuluvan työharjoittelun aikana, joten arkeen täytyi mahduttaa sekä työt että opinnäytetyön tekeminen. Tämän lisäksi oli myös muita koulutehtäviä, jotka piti saada omassa aikataulussaan valmiiksi. Ajoittain työkuorma kasvoi melko suureksi ja vapaapäiviä ei juuri ehtinyt pitämään. Työstin opinnäytetyötäni yksin, joten työn määrää ei myöskään pystynyt jakamaan kenenkään kanssa. Toisaalta yksin työskentelemisessä oli etuna se, että opinnäytetyötä pystyi työstämään omien aikataulujen mukaisesti.

Työstin ensimmäistä kertaa elämässäni opinnäytetyötä, joten tieteellisen tutkimuksen tekeminen täytyi opetella alusta alkaen. Matkan varrella ymmärrys tämän kaltaisen työn teosta on kasvanut, vaikka tekeminen onkin ollut pitkälti vielä harjoittelemista. Koen kuitenkin, että onnistuin saamaan sellaisen tuotoksen aikaan, johon voin olla tyytyväinen.

9.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa apuna voidaan käyttää saturaatiota eli sitä, että eri lähteiden tai tutkittavien tarjoamat tutkimustulokset alkavat toistua. Tämä liittyy keskeisesti esimerkiksi siihen, montako haastateltavaa on riittävä määrä tuloksien saamiseksi. Kun haastateltavien vastaukset alkavat toistaa itseään, on saturaatio saavutettu. Luotettavuutta voidaan pyrkiä parantamaan myös siten, että tietoa kerätään eri lähteistä ja katsotaan, tuottavatko ne toisiaan tukevia tuloksia. Haastatteluista kerätyn aineiston tulkinnan luotettavuutta voidaan varmistaa siten, että haastateltava saa lukea aineiston ja vahvistaa sen oikeaksi. (Kananen 2019, 33.)

Aikataulullisista syistä päädyin tekemään ainoastaan kolme haastattelua, joten tutkimukseni otanta on melko pieni. Jäin pohtimaan, olisinko useammalla haastattelulla onnistunut saamaan laajemmin vastauksia ja monipuolisemmin eri näkökulmia. Toisaalta näissä kolmessakin haastattelussa vastaukset alkoivat jonkin verran toistamaan toisiaan. Haastatteluista onnistuin myös saamaan vastauksia tutkimusongelmaani ja tutkimuskysymyksiini ja koen, että aineisto oli riittävää. Haastatteluaineiston tulkinnan luotettavuutta varmistin siten, että ennen opinnäytetyön viimeistelyä kaikki haastateltavat saivat tarkistaa haastattelujen käsikirjoitukset.

Teoreettisen viitekehyksen lähdemateriaalin riittävyttä pohtiessa tulin tulokseen, että lähteitä olisi ollut hyvä koittaa hankkia vieläkin monipuolisemmin. Lisäksi pohdin, onko teoreettinen viitekehys ja

varsinainen tutkimusosa toisistaan liian irrallisia kokonaisuuksia. Toisaalta haastateltavien näkökulmat tukivat viitekehystä esimerkiksi kirjoittamisprosessin osalta. Opinnäytetyöni aiheesta ei oman selvitystyöni mukaan ole myöskään aiempaa tutkimusta. Tämä aiheutti tietyllä tapaa haasteita, koska työssäni en pystynyt hyödyntämään aiempaa tutkimusta.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohjeen mukaan hyvän tieteellisen käytännön perusperiaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen ulottuu koko tutkimuksen elinkaareen, aina tutkimuksen ideasta sen julkaisemiseen ja vaikutuksiin saakka. Tutkimus suunnitellaan, toteutetaan ja dokumentoidaan huolellisesti ja suunnittelussa otetaan huomioon myös aiempi tutkimustieto. Ennen tutkimusaineiston keruun aloittamista huolehditaan mahdollisesti tarvittavista luvista ja suostumuksista sekä aineiston käyttöoikeuksista, käsittelystä ja säilyttämisestä. Tutkimusta tehdessä varmistetaan, ettei toiminta vaaranna tutkijan tai tutkittavien terveyttä ja turvallisuutta sekä osoitetaan arvostusta kaikkia tutkimuksen osapuolia kohtaan. Lisäksi kunnioitetaan muiden työtä antamalla muiden saavutuksille niille kuuluva arvo sekä viitataan muiden julkaisuihin asianmukaisella tavalla. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023, 11–14.)

Opinnäytetyössäni toimin huolellisesti, tarkasti ja rehellisesti koko tutkimusprosessissa sekä arvioin omaa toimintaa koko tutkimusprosessin ajan. Tarpeen tutkimusluvalla selvitin heti opinnäytetyön alkuvaiheessa. Tutkimusluvan edellyttäneen haastattelun järjestin vasta sen jälkeen, kun tutkimuslupa oli myönnetty. Haastateltaville lähetin sähköpostitse tietoa tutkimuksesta sekä teemahaastattelurungon etukäteen tutustuttavaksi (Liite 1). Tutkimuksen tulosten luotettavuuden varmistamiseksi raportoin tulokset huolehtien siitä, että haastateltavien sanoma välittyy siten, kuin he ovat haastatteluissaan kertoneet. Haastatteluaineiston säilytin lukitulla tietokoneellani siten, että ainoastaan minulla oli pääsy siihen. Aineiston hävitin asianmukaisesti opinnäytetyön julkaisun jälkeen. Lisäksi huolehdin siitä, että työssäni viitataan asianmukaisella tavalla muiden julkaisuihin ja lähdeviittaukset ovat huolellisesti merkittyjä.

Opinnäytetyöni on laatuaan ensimmäinen tästä aihepiiristä. Opinnäytetyössäni selvitin kirjailijan uran ja poliisityön yhdistämistä, sen mukanaan tuomia etuja ja haasteita sekä vaikutuksia poliisiorganisaatioon. Haastatteluissa selvitin poliisikirjailijoiden näkemyksiä nimenomaan fiktiivisen dekkarin kirjoittamisen näkökulmasta. Aihepiirin tiimoilta on mahdollista tehdä jatkotutkimusta haastatteleamalla esimerkiksi tietokirjailijoina toimivia poliisikirjailijoita. Jatkotutkimuksessa voisi esimerkiksi selvittää, onko tietokirjailijoina toimivilla samanlaisia näkemyksiä kahden työn yhdistämisestä ja kirjoittamisprosessista kuin dekkareita kirjoittavilla poliisikirjailijoilla. Lisäksi voisi esimerkiksi vertailla, voiko tietokirjallisuutta kirjoittamalla tavoittaa parempaa vaikuttavuutta ja hyötyä poliisiorganisaatiolle, kuin dekkareita kirjoittamalla.

LÄHTEET

Arvas, P. & Ruohonen, V. 2016: Alussa oli murha. Johtolankoja rikoskirjallisuuteen. Helsinki, Gaudemus Oy.

Bagge, T. 2015a: Poliiseja, jotka osasivat kirjoittaa, osa 1. Ruumiin kulttuuri, Suomen dekkariseuran lehti 2015:3, 34–41.

Bagge, T. 2015b: Poliiseja, jotka osasivat kirjoittaa, osa 2. Ruumiin kulttuuri, Suomen dekkariseuran lehti 2015:4, 30–34.

Bagge, T. 2016: Se murhaa, joka osaa. Dekkarin tekemisen taito. Jyväskylä, Docendo Oy.

Gustafsson, M. 2024: Nämä olivat vuoden 2023 myydyimmät kirjat. Yle-artikkeli. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20070936> . Luettu 17.2.2024.

Haikansalo, A. & Korander, T. 2023: Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje POL-2023-106468.

Hyvärinen, M. & Nikander, P. & Ruusuvoori, J. (toim.) 2017: Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere, Vastapaino.

Kananen, J. 2011: Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kananen, J. 2019: Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas: avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Korsumäki, L. 2022: Poliisikirjailijat kuulustelussa. Ruumiin kulttuuri, Suomen dekkariseuran lehti 2022:3, 5–13.

Koskinen, J-P. 2009: Harkittu murha. Kohti täydellistä rikosromania. Helsinki, BTJ Finland Oy.

Kustannustoimittajat ry: Kustannustoimittajan työstä. Luettavissa: <https://www.kustannustoimittajat.fi/kustannustoimittajan-tyosta/> . Luettu 14.5.2024.

Otava: Kirjailijat. Matti Yrjänä Joensuu. Luettavissa: <https://otava.fi/kirjailijat/matti-yrjana-joensuu/> . Luettu 23.4.2024.

Riitaho, A. 2018: Pohjoismainen rikoskirjallisuus on maailmanlaajuinen käsite – myös suomalainen dekkari kiinnostaa ulkomailla. Yle-artikkeli. Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-10288329> . Luettu: 7.2.2024.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki, Tammi.

Suomen kirjailijaliitto a: Kustannussopimus ja muut sopimukset. Luettavissa: <https://kirjailijaliitto.fi/kirjailijalle/kustannussopimus-ja-muut-sopimukset/> . Luettu 14.5.2024.

Suomen kirjailijaliitto b: Ammattina kirjailija. Luettavissa: <https://kirjailijaliitto.fi/medialle/ammattina-kirjailija/> . Luettu 14.5.2024.

Tieteen termipankki: Kirjallisuuden tutkimus. Rikosromaani. Luettavissa: <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:rikosromaani> . Luettu: 2.2.2024.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023: Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkaus-epäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf . Luettu: 17.2.2024.

LIITE 1 TIETOA TUTKIMUKSESTA JA TEEMAHAASTATTELURUNKO

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jossa tutkimustiedon keräämiseen haastatellaan poliisikirjailijoita. Haastatteluissa tavoitteena on selvittää, miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen onnistuu ja onko poliisityöstä mahdollista saada hyötyä kirjailijana toimimiseen ja päinvastoin. Lisäksi tavoitteena on selvittää, millaisia haasteita poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen voi aiheuttaa ja voiko fiktiivisen dekkarin kirjoittaminen tuoda hyötyjä poliisiorganisaatiota ajatellen. Tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä hyödynnetään julkisista lähteistä löytyvää materiaalia, kuten aihepiiriin liittyvää kirjallisuutta, lehtiartikkeleita ja verkkojulkaisuja. Tutkimus ei pidä sisällään salassa pidettäviä osia eikä siinä käytetä salassa pidettävää materiaalia lähteinä.

Haastattelut on tarkoitus toteuttaa helmi-huhtikuun 2024 aikana kasvotusten yksilöhaastatteluina. Haastattelupaikat sovitaan etukäteen yhdessä kunkin haastateltavan kesken. Mikäli kasvotusten järjestettävät haastattelut eivät onnistu, hyödynnetään etäyhteyksiä. Kaikki haastattelut äänitetään aineiston litterointia ja analyysia varten. Kerätty aineisto säilytetään tutkijan lukitulla tietokoneella salasanalla suojattuna siten, että ainoastaan tutkijalla on siihen pääsy. Aineisto säilytetään siihen asti, kun tutkimus on hyväksytty ja julkaistu ja tämän jälkeen hävitetään asianmukaisella tavalla.

Haastatteluun osallistuminen ja haastattelun yksittäisiin kysymyksiin vastaaminen on vapaaehtoista. Haastattelumuotona hyödynnetään puolistrukturoitua teemahaastattelua. Teemahaastattelussa edetään yksi teema kerrallaan ja hyödynnetään siihen liittyviä apukysymyksiä. Tavoitteena on luoda haastattelutilanteesta mahdollisimman keskusteleva, eikä niinkään kysymys-vastaus-tyyppinen keskustelu. Keskustelun edetessä haastattelija saattaa esittää muitakin kysymyksiä haastateltavan vastauksiin perustuen. Haastateltavien suoria sitaatteja voidaan mahdollisesti liittää opinnäytetyöhön analyysin tueksi. Haastateltava saa lukea haastatteluaineistosta kirjatun käsikirjoituksen ja esittää mahdollisia korjauksia siihen ennen tutkimuksen julkaisemista. Haastateltavan nimi julkaistaan tutkimukseen haastateltavan omalla suostumuksella.

Opinnäytetyön on tarkoitus valmistua toukokuussa 2024. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan osoitteessa www.theseus.fi. Opinnäytetyö on muodoltaan julkinen.

TEEMAT:

1. Kirjailijan ura

- Miksi halusit alkaa kirjoittamaan dekkareita?
- Kävitkö ennen aloittamista jonkinlaista koulutusta kirjoittamisen tueksi?
- Minkä verran aikaa yhden kirjan kirjoittamisprojekti kokonaisuudessaan vie?

2. Poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen

- Miten poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen on kohdallasi onnistunut?
- Millaisia hyötyjä olet saanut poliisityöstä kirjailijan uraan ja päinvastoin?
- Millaisia haasteita poliisityön ja kirjailijan uran yhdistäminen on aiheuttanut?

3. Poliisiorganisaatio ja kirjoittaminen

- Tarjoavatko fiktiiviset dekkarit jonkinlaista hyötyä poliisiorganisaatiota ajatellen?
- Koetko omalla kirjailijan uran tuomalla näkyvyydelläsi olevan jonkinlaisia vaikutuksia poliisiorganisaatioon?
- Millaista kannustusta/tukea olet saanut kirjailijan uraasi poliisiorganisaatiolta tai poliisikollegoilta?